

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ: 62

CENA 2 D.

TRAGOM UBICA

ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU CRTANIH ROMANA

CRTANI ROMANI

CENA 2 D.

194

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE - 2 DINARA!

**TRAGOM
UBICA**

NASLOV ORIGINALA:

William Mark:

ARIZONA RAILWAY

Copyright 1970. by MARTIN

KELTER VERLAG

TRAGOM UBICA

Morgan je bio mrtav.

Ležao je ispružen na podu. Metak ga je pogodio u levu stranu leđa. Ljudi, koji su se zatekli u lokal, stajali su zbunjeni, gledajući u pod.

Vajat Erp ga je podigao i spustio na bilijski sto. Desetak minuta kasnije je zajedno sa Dckom Hclidejem izjahao iz grada.

Džon Klam, predsednik opštine, zabrinuto je gledao za dvojicom jahača. Mlađi čovek, koji je stajao uz Klama, primeti:

— Jeste li videli Vajatovo lice?

Predsednik opštine klimnu glavom.

— Da, momče, video sam. Morganove ubice nemaju nikakvih šansi.

—o—

Sirli Bil, Pit Spens, Frenk Stilvel, Poni Dil i Indijan Čarli imali su za petama najžešće i najneumoljivije gonioce.

Dok Holidej je sumnjao na Bila Kleborna. U stvari ga je zamenio s

Poni Dilom. No, i ovog puta je lukavi Kleborn iskočio iz igre pre odlučujućeg trenutka, kao uostalom i kod obračuna u O. K. koralu.

Već nekoliko milja iza Tombstona ubice su se razdvojile. Dvojica su odjahala na jug, jedan na istok, a dvojica na severozapad.

Dva gonioce nisu dugo oklevala. Dok Holidej je nastavio da sledi dvostruki trag, koji je vodio na jug, a Vajat Erp je sledio ubicu, koji je bežao prema istoku.

Dva begunca, koja su se uputila prema severozapadu, pred sobom su imala ogromnu čistinu, pa im tako neće biti lako da se negde prikriju.

Na istoku predeo je bio daleko gušće naseljen, pa je beguncu bilo daleko lakše da zametne trag. Najteže od svega bilo je gonioocu, koji je pratio tragove razbojničkog para preko meksičke granice.

U Varbori Taunu je maršal iz Dodž Sitija saznao da pred sobom ima Frenka Stilvela. Znači, bacač noža je bio dovoljno lukav da izabere put na istok. Jedan korpar ga

je video u rano jutro i potvrdio Vajatu da nepoznati jahač potpuno odgovara Stilvelovom opisu. Čovek iz Misurija je nastavio dalje na istok. Uputio se preko Blinkhama u Websterfild. Sedam milja iza naselja Websterfild sreo je jednu skitnicu. Čovek je bio veoma spreman da da obaveštenja, što je u Vajatu probudilo njegovu već poslovičnu opreznost. Skitnica je bio čovek srednjeg rasta, koščat, mršav, upala lica i svetlo plavih očiju, koje su bile jedino što je na ovom licu delovalo živo i stvarno.

— Da, šerife — rekao je ovaj spremno. — Video sam vašeg čoveka. Mojih je godina i tačno odgovara opisu, koji ste mi dali. Došao je odande, a odjahao tamo, preko.

Pri tom je učinio neodređen pokret rukom u pravcu istoka.

Vajat je oštro motrio skitnicu.

— Kuda rekoste da je odjahao?

— Tamo preko, prema visoravni. Znam tačno, jer mi je dao cigaretu i rekao da je danas lep dan i da ne treba biti škrt.

Vajat se oprostio sa skitnicom. Ovaj reče, cereći se:

— Srećan put, šerife!

Bio je srećan da čuvar zakona nije njemu za petama.

Dva dana kasnije stigao je maršal na Long Island Blu. Ovde više nije bilo ni traga od ubice. Po svemu sudeći, ubica Stilvel nije nikada ni krenuo na ovu stranu.

Možda bi ovaj trik upalio kod nekog manje iskusnog i upornog gonioća. No, kod Vajata Erpa ne.

Sedam časova nakon što je stigao u Long Island, Erp je saznao da je Frenk Stilvel stigao ovamo živ i zdrav. I još više od toga. Oko po-

noći je našao trgovca konjima i kod njega zamenio svog konja. Naime, jedan star čovek ga je sasvim slučajno video, jer je patio od nesanice, što je maršal saznao od lekara.

Svuda je bilo ljudi koji pate od nesanice. Gotovo u svim gradovima. Maršal je običavao da se raspita za takve ljude. Dok Holidej mu je još odavno dao takvu ideju.

Vajat je prvo posetio jednu staru ženu, ali ona je, kao za pakost, baš te noći utonula u toliko željeni san. Zatim je potražio starog Dana Vajtera.

Stari bradonja, koji je u ratu hiljadu osamsto šezdeset prve godine, gore, u Arkanzasu, ranjen u glavu, osmehnu se kada je čuo maršalovo pitanje.

— Da, mister, mislim da sam kasno u noć čuo nekog jahača. Ako se ne varam, sjahao je preko, na uglu i poveo svog konja Peščanom ulicom...

U Peščanoj ulici nije bilo nikog ko je primetio čoveka koji bi odgovarao Stilvelovom opisu.

Od ove ulice vodila su dva puta. Jedan na istok, a drugi na zapad. Uporni čovek iz Misurija je obišao svaku kuću. Ništa. Stigao je najzad do poslednjeg imanja na istočnoj strani ulice. Tu je stanovao debeli Metju Berd. Bio je kolar. Ne, ni on nije video stranca. Vajat je već bio na kapiji dvorišta. Iznenada se okrenuo, držeći revolver u ruci. Svoj veliki bantlajn specijal.

Debeli Metju Berd poblede kao kreč.

— Vi hoćete da me ustrelite...? Maršal uzvрати ledeno:

— Ljude, koji me obmanjuju, odmah ustrelim.

Kolar je to shvatio najozbiljnije.

— Ja... ja ne znam ko ste vi i zašto tog čoveka sledite, ali...

— Vi ste tom čoveku prodali konja — ubaci Vajat spremno.

Ni sam nije znao zašto mu je odjednom taj čovek postao sumnjiv, zašto je pomislio da laže? No, čim je posumnjao da laže, ova pretpostavka sa konjem bila je samo dalji logički zaključak.

Berd je kašljucio.

— Ja vas ne poznajem i... čo...

— Čovek koga sledim, dobro vam je platio — prekide ga Vajat. — A što se tiče nepoznavanja, to ćemo odmah srediti. Moje ime je Erp. Vajat Erp.

— Vajat Erp! — ote se kolaru. — Za ime neba, pa vi ste čuveni maršal iz Dodž Sitiја!

— Čuveni! Ko je to čuven? A osim toga, to sa našom stvari nema nikakve veze. Ja sledim ubicu.

Tek sada se debeli kolar odlučio da kaže istinu.

— Da, maršale, ako tako stoje stvari, onda ću vam ja kao častan građanin, zastupnik predsednika opštine i stari ratnik sa tri odlika...

— Nemojte mi držati govore, mister — prekide ga Vajat grubo. — Kažite mi šta se dogodilo.

— Taj čovek je bio ovde.

— Mora da je to bilo prilično dockan.

— Da, prilično...

— Dosta posle ponoći.

— Tačno, tako je baš bilo. Mora da je kod mene još gorelo svetlo. U svakom slučaju, iznenada se stvorio u dvorištu.

— Vi ste mu prodali konja, a njegovog zadržali.

— Da, tačno je. Otkud to znate?

— Nije važno — odvrati čovek iz Misurija. — Kako izgleda životinja, koju ste mu prodali?

— Tako je. Dakle, nisam mu mnogo tražio. Morate priznati da petnaest dolara nije mnogo. Uostalom, toliko sam i ja platio...

— Kakvog konja ste mu prodali?

Maršalovo pitanje je bilo izgovoreno tako oštro i zapovednički, da Berd hitro odgovori.

— Bila je to šarena kobila, maršale. Dugonoga trkačica. Na čelu ima belegu u obliku zvezde, u čijoj sredini se nalazi majušna smeđa tačka.

Vajat Erp je znao dovoljno, ali je izgubio nekoliko dragocenih sati. Sledio je novi trag dalje prema istoku.

U Flaerti Taunu je Stilvel morao da potkiva konja. Nastavio je dalje prema Džekinsfildu, malom naselju na severnoj ivici visoravni. I ovde je Vajatu za trenutak izgledalo kao da je izgubio trag. Bacač noža mora da je stigao u gradić u toku noći i pre zore ga napustio. Vajat Erp potraži šerifa, a onda lekara. No, ni jedan, ni drugi mu nisu mogli pomoći. Na istočnoj ivici malog grada našao je krdo goveda u koraku. Sedam kaubojja se vrzalo unaokolo. Jedan od momaka priđe Vajatu i pogleda ga podozrivo.

— Šta tražite ovde, mister?

Vajat se podboči na vrh sedla i reče goniču da sledi jednog čoveka, a onda mu dade opis Frenka Stilvela.

Kauboj zabaci šešir na zatiljak i promrsi:

— Hej, pa onda vi tražite Džoa!

— Džoa?

— Da, on je bio gotovo pola noći kod nas i zabavljao nas. Baš je simpatičan momak, a pre svega odličan bacač noža. Vidite, od logorske vatre je uspeo da pogodi ogradu korala. Lep komad, zar ne? Hoću da kažem, ne samo ogradu, nego i naznačeno mesto na ogradi. Silan momak! Da li vam je on prijatelj? Ili?

Pogled goniča krava postade na jednom mračan.

Vajat Erp nije bio prinuđen da odgovori na ovo pitanje, bar ne tačno, ali je to ipak učinio.

— Da, ja ga sledim.

Kauboј se istog časa okrete i povika:

— Hej, momci, dođite ovamo! Ulovili smo dosta zanimljivu ptičicu.

Goniči krava poskakaše sa svojih mesta i priđoše drugu, koji ih je pozvao.

— Šta ima novo, Džesi?

Džinovski momak, širokog lica izgovorio je ovo pitanje.

Džesi Viler pokaza na maršala.

— Pogledajte ovog momka. On sledi Džoa. Šta kažeš na to?

— To smatramo vrlo zanimljivim — reče džin.

Jedan od kauboја se promuva, zađe iza Vajatovog konja i dokopa maršala za čizmu, u nameri da ga povuče iz sedla. Nije imao sreće. Vajat je znao taj stani trik, a i odlično protivredstvo. Golijat je dobio udarac čizmom u vrh brade, tako da se bezglasno pručio koliko je dug i širok. Sve se to odigralo tako tiho, da niko od kauboја nije ništa primetio. Dugonja je ležao na zemlji, plativši odmah svoju podmuklu nameru.

Džesi promrsi:

— Takve momke veoma volimo. Zar ne? Majl, šta ti kažeš?

Majl je međutim, ležao na zemlji i čutao. Praznoglavi kauboј nije imao šta da kaže. On je hteo odmah da dejstvuje, ali je naleteo na pravog.

Vajat se okrete u sedlu i pogleda momke. Nije imao ni vremena, ni volje da se sa njima tuče, ali je neizostavno morao nešto više da sazna o Stilvelovom boravku.

— Mislim da se Majl ne slaže sa vama, Džesi — rekao je mirno.

— Šta!

Džesi obide Vajatovog konja i ugleda svog prijatelja kako nepomično leži na zemlji.

— Hej, Majl! Šta li je to s njim? Leži kao mrtav na zemlji. Džoni, Bil, Hank, napred, dolazite ovamo!

Iznenadeni kauboји piljili su u svoga druga.

Vajat kliznu iz sedla i stade ispred njih. Viler ga pogleda.

— Hej, da niste to možda vi... ali, to nije moguće. Mi smo sa njim govorili, nikako nije mogao da onesvesti Majla. Pa ipak, naš drug ima krvavu ogrebotinu, ovde, ispod brade!

Džoel Mek Intajer gledao je čas u krvavu ogrebotinu na bradi svog onesvešćenog druga, čas u stranca. Najzad je shvatio. I sam je, naime, nekoliko puta pokušao da svog protivnika svuče iz sedla i pri tom i sam morao da „proguta” njegovu čizmu. Jednom je pokušao i ovaj odbrambeni zahvat, ali bez uspeha.

— Prokletstvo, ljudi, ovaj prokleti lupez je Majla zakačio petom.

— Šta?

Ljudi nisu shvatili.

Na to se dežmekasti Mek Intajer uz besni poklič ustremi na čoveka iz Misurija.

Vajat ga je pustio da mu priđe, a onda zamahnuo desnicom i odbacio Irca.

— Stoj, dečko, to neće na dobro izaći! — opominjao ga je Vajat.

— Neće imati dobar ishod? — urlao je besno Irac. — Za tebe neće imati, u to ti se kunem!

Ponovo se ustremio na svog protivnika, zamahujući obema pesnicama.

Maršal je stajao tu, kao granitna stena, a onda vešto izvukao udarac levicom s bedra i pogodio Mek Intajera u rebra.

Udarac je bio tako tvrd i težak, da se kauboj, izgubivši vazduh, zaturao unazad.

— Prokletstvo! — psovao je, teško dišući. — Ovaj momak udara kao konj.

Još dvojica kauboja se ustremiše na siranca. Prvi je natrčao na stisnutu pesnicu i bio odbačen unazad, dok je drugi dobio udarac desnom rukom, od koga se nekoliko puta okrenuo oko svoje ose.

Na to zaurla Blif Handerson.

— Stojte, ljudi, tako ne ide dalje. On je sam!

Viler se ljutito brecnu.

— Sam? Lupež nikada nije sam. Zar ne vidiš kako se momak bori?

— Svakako da vidim — promrsi Blif. — On se bori kao čovek, a vi ga napadate kao gomila pobesnelih pasa.

Izenada se u ruci Blifa Handersona stvorio veliki revolver. Uperio je cev na svoje momke.

— Rekao sam dosta! Ko ne može

da se seti da sam ja ovde nadzornik, bolje da mu ja ne pomazem!

Momci su se, izgleda, plašili svog nadzornika. Iako mrkih lica, ostali su kao ukopani na svojim mestima.

Dugonja Majl Karpenter je došao k sebi. Sedeo je na zemlji i trljao bradu.

— Prokletstvo, šta se dogodilo?

Viler mu odvrati:

— Ovaj stranac te je bacio na zemlju.

— Ovaj mene?

Golijat je razrogačio oči.

— On mene da baci na zemlju?

Handerson povika:

— Dosta sada! — A onda pogleda stranca. — Gonite li vi doista Džoa?

— Ne Džoa...

— On laže — vikao je Viler. — Meni je malopre objasnio.

— Nije tačno — prekide ga Vajat. — Ja sam za petama čoveku, koji se ne zove Džoe. Ja sledim ubicu Frenka Stilvela.

— Koga? — prošapta Handerson.

Dugonja Majl se uspravio, a ostali momci priđoše bliže.

Vajat Erp izvuče crnu cigaru iz džepa, odgrize vrh i kresnu šibicu o bisage.

Viler nije mogao da se pomiri sa onim što je čuo.

— Ali, čovek, koga ste mi vi opisali je Džoe. On i niko drugi.

— To niti je Džoe, niti ko drugi, nego ubica Frenk Stilvel, čovek, kome sam već danima za petama.

— Frenk Stilvel — ponovi Handerson, vraćajući svoj košt u futrolu. — Pa to je jedan veoma ozloglašeni razbojnik iz pokrajine Kočiz. Ako se ne varam, taj lupež je bio u

Klantonovoj bandi, sve dok je Vajat Erp i njegova braća nisu rasturili.

Vajat je mirno pušio, pretvarajući se da posmatra plavičaste oblake duvanskog dima. Pri tom je ispod oka motrio na kauboje.

— Stilvel — ponovio je dugonja Karpenter svojim dubokim glasom. — Čoveče božiji, njega bih odmah prepoznao! U ono vreme, odmah posle obračuna u O. K. koraku, „Santa Fe Gvardijan” je objavio čitav niz fotografija ljudi iz Tombstona. Dobro se sećam Stilvelove fotografije, Džoe nipošto nije Stilvel.

— Možda si u zabludi, Majl — primeti nadzornik.

— Ne! Ja bih daleko radije hteo da znam ko je ovaj momak ovde, koji se tako bezočno ustremio...

— Na tvom mestu radije bih rekao — prekide ga nadzornik — momak, koji se tako neustrašivo upustio u okršaj sa hordom maloumnih kauboj. — Pri tom je ispitivački posmatrao Vajata.

Ovaj izvadi cigaru iz usta.

— Moje ime je Erp.

— Aha, u redu, mister... — Handerson prekide rečenicu i razrogači oči. — Kako rekoste da glasi vaše ime, mister?

— Erp. Vajat Erp. Jednostavno, kratko i lako se pamti.

Viler promeni boju.

Dugonja Karpenter se povuče tri koraka unazad i nabra obrve.

Vajat je dalje mirno pušio svoju cigaru.

Nadzornik ponovi.

— Vi ste doista Vajat Erp, mister?

— Pretpostavljam da je tako. U svakom slučaju, to sam bio za poslednjih trideset i četiri godine. Sa-

svim dovoljno vreme da se zapamti ime i prezime.

Viler pride dugonji Karpenteru i pljesnu ga po ramenu.

— Grom i pakao, Majl! Baš smo bili volovi! Hajde, momče, napravi ljubazno lice. Nemaš razloga ga žaliti zbog poraza. Konačno, to je Vajat Erp...

— U to ne verujem — promrmljuto Majl.

— Ali, tako je. Ne budi tvrdoglav — navaljivao je Viler. — Bili smo slepi kod očiju. On je zaista Vajat Erp. Pogledajte samo onaj dugački košt na levoj strani. Mogu da se kladam da je na levoj strani njegovog prsluka, na mestu, koje je samo tamnije, bila dugo vreme pričvršćena šerifska zvezda. Tu tombstonsko sunce i sunce Dodž Sitija nije moglo da proдре. Mislim, ispod zvezde. A uz sve to i njegovo držanje i „ručni rad”! Momci, nikada još nisam video čoveka, koji više odgovara opisu Vajata Erpa.

— Ipak — bio je uporan Karpenter. — On nije Vajat Erp. Maršal mora da bude bar za pola glave viši, širi i stariji. Još moj otac mi je govorio o njemu.

— Da nije možda to bio tvoj deda? — rugao se Viler, koji je sada bio potpuno uveren da je čovek, koji stoji pred njim, maršal Erp lično.

Nadzornik je bio oduševljen.

— Vi ste, dakle, zaista Vajat Erp. Poznati Vajat Erp, koji je sa Doktorom Holidejem u O. K. koraku...

Čovek iz Misurija je pokušao da skrene razgovor na drugu temu, jer mu ništa nije bilo neprijatnije od divljenja i hvale.

— Kada je Stilvel odjahao, nadzorniče?

Handerson se počesa iza uha.

— Hm, od tada mora da je prošlo bar sedam sati.

Sedam sati! Znači, ponovo mu se približio.

— I odjahao je na šarenoj kobili?

Handerson potvrdi.

— Da, bio je to jedan prilično dobar konj, iako se kupao u znoju, kada je stigao.

— Vi ste mu verovatno dali namirnice?

— Tačno, maršale — objasni nadzornik. — On nam je pokazao nekoliko majstorija svojim nožem. Doista je u tome veoma vešt. Onda smo mu dali veliki komad mesa, koji je umotao u papir i stavio u bisage.

— Hvala!

Vajat se ponovo vinu u sedlo. Sada je trebalo da postavi najvažnije pitanje. Sada, kada mu se činilo da su ljudi ipak na njegovoj strani. Nadao se da neće držati stranu razbojniku, bez obzira što ih je zadivio svojom veštinom bacanja noža.

— On je odjahao u pravcu istoka?

Nadzornik odmahnu glavom.

— Ne, mister Erp. Odjahao je tamo gore, u pravcu severoistoka, prema drumu za Vandali.

Pošto su se tu putevi ukrštali u četiri pravca, ovo obaveštenje bilo je dragoceno. Istini za volju, Vajat nikada ne bi pomislio da krene prema severu.

Pošto je Stilvel do sada stalno išao prema istoku, maršal je pretpostavljao da nije menjao pravac.

Kratak boravak kod kauboja se, prema tome, veoma isplatio.

Maršal je povukao uzde i prola-

zeći pored dugonje Karpentera, pružio mu jednu cigaru.

— Evo, Majl, za uspomenu...

Div je prihvatio cigaru, a onda brzo skinuo maramu s vrata i brižljivo je uvio u nju.

— Hvala, maršale, ovo ću sačuvati. Nije za pušenje. Konačno, čovek nema svakog dana priliku da sretne Vajata Erpa.

Ostali momci su mu zavideli na ovom poklonu. Vajat je to primetio, ali nije imao dovoljno cigara da bi svakom kauboju poklonio po jednu. Posle kratkog pozdrava, nastavio je put. Jahao je prema severoistoku, u susret pustom predelu Hariken visoravni.

Sudeći po velikom komadu mesa, koji je Stilvel poneo, moglo se poverovati da je imao nameru da zabilazi naseljena mesta i jaše kroz puste predele visoravni. No, bez obzira na to, Vajat Erp je sumnjao da bi ovaj opaki čovek krenuo baš tim putem. Naime, ako bi baš taj put izabrao, gotovo čitavu sedmicu ne bi naišao ni na kakvo naselje, niti ranč. A tako nešto teško da bi odgovaralo čoveku, Stilvelovog kova. Još neodlučan, maršal iz Dodž Sitija jahao je dva sata ovim putem, u koliko se ova strma, gotovo kozija staza mogla tako nazvati.

Posle dva sata napustio je ovu stazu i skrenuo ponovo prema istoku. Sedam sati kasnije, posle oštrog tempa, stigao je u Santa Fe.

U daljini je svetlucala voda Rio Grande Del Norte. Nastavio je da jaši uz reku i tri i po sata kasnije stigao u Las Palomas, grad, koji se u to vreme sastojao od četrdesetak belo okrečenih kuća, oronule crkve i pijace. Las Palomas je imao i že-

ljezničku stanicu, što je bilo najvažnije.

Vajat se držao zapadnog dela grada i u jednom malom pansionu iznajmio sobu. Ispavao se prvi put dobro posle Morganove pogibije.

Kada se probudio, bilo je veče. Ostavio je konja u pansionu i pešice krenuo mračnim ulicama prema glavnoj. Hteo je na stanicu.

U glavnoj ulici bilo je veoma živo. Očigledno je tog dana bio pijačni dan, pa trgovci nisu još hteli da zatvaraju svoje radnje i tezge, kako bi u svežim večernjim časovima obavili još koji dobar posao.

Šerifska kancelarija nalazila se u maloj drvenoj kući.

Maršal se bučno pope uz dva stepenika, kako bi ga čovek, koji je sedeo iza zaveses od perli, svakako merao čuti. No, šerif Laban je spavao. Bio je to debeo, krupan čovek sa dvostrukim podvaljkom i prijavom košuljom. Sedeo je zavaljen u stolicu za ljučanje i tiho hrlao. Cigaretu između zuba mu se odavno ugasila. Vajat bučno zakorači u kancelariju i lupi zavesom od perli o okvir vrata.

Banč Laban se probudio i poskočio sa stolice. Istog časa mu se u desnici stvorio revolver.

— Šta hoćete vi, čoveče?

— Moje ime je Erp, tražim jednog zlo...

— Kako rekoste da vam je ime? — prekide ga šerif. — Jedno prilično žestoko ime, zar ne nalazite?

— Žestoko? Kako to mislite, šerife?

— Mislim da je žestoko za onog ko ga ne nosi od rođenja, nego ga pozajmljuje.

Umoran osmeh zaigra na licu čoveka iz Misurija.

— Slušajte, šerife, već sam vam rekao da tražim jednog čoveka.

— Time se bavi svaki stranac koji dođe ovde u grad — reče debeli šerif, ponovo se zavalivši u naslonjaču. — Uvek neko nekog traži, nekog sledi i, naravno, uvek je onaj, kome su za petama, razbojnik.

— Nemojte me zadržavati, šerife — prekide ga Vajat grubo. — Tražim razbojnika koji je sa još četvoricom svojih prijatelja u Tombstonu ubio moga brata Morgana.

— Ah, Vajat Erp sledi ubicu svog brata — rugao se debeli čuvar zakona. — Smem da se kladim da bi Džub Kaningam dao deset dolara za ovakvu vest za svoje novine. Da pogledam, možda bih ja mogao taj novac da zaradim. Šta kažete na to?

Vajat načini pokret kao da će da izađe. Na to šerif skoči i oštro uzviknu:

— Stoji!

Iza njega se iz polumraka pojavio više dve prilike. Dva čoveka mračna lica sa zvezdama prihrvćenim na oznojene košulje.

— Marvel, Sidon, ne ispuštajte ovog čoveka s očiju. On je razbojnik. Do te mere je drzak da tvrdi da je Vajat Erp.

— Kakva bestidnost! — uzviknuše obojica u isti glas. — Za to bi ga trebalo obesiti!

— U ovom gradu je umrlo toliko hrabrih i dobrih momaka — objašnjavao je šerif, dok mu se debelo telo treslo. — A sada ovog lupeža treba da pustim da umakne. Razbojnik, koji još ima toliko drskosti da prisvoji ime najčuvanijeg šerifa zapada. Ne, momče, ti ćeš visiti, to ti

obećavam. Ja te poznajem. Hoćeš li da ti kažem ko si? — Na Vajatovo bezgranično iznenađenje, debeli šerif reče. — Ti si desperado. Ime ti je Frenk Stilvel.

U tom trenutku izraz Vajatovog lica nipošto nije bio naročito pаметan.

Nebesa! Šta sad to bi? Kako je ovaj čovek došao upravo na to da ga smatra Stilvelom. Da li je to mogla biti slučajnost? Teško je poverovati.

Na divljem zapadu postojalo je na stotinu otpadnika od zakona, a polovinu od njih, onih poznatijih, znao je svaki šerif. Postavljalo se pitanje kako je ovaj šerif baš došao na to da ga nazove Stilvelom?

Čovek iz Misurija odmahnu glavom.

— Ne, šerife, ja nisam Frenk Stilvel, ali bi me veoma zanimalo kako vam je baš taj čovek pao na pamet?

— U to ne sumnjam, Stilvel. Odmah ću ti reći. Tvoje lice me je na to navelo. Tvoje crte. Da, da, verovatno se čudiš da još ima budnih i savesnih ljudi, koji prepoznaju poznate lupeže.

Čovek iz Misurija je ponovo hteo da izađe iz kancelarije.

Iznenada se iz pravca zavese od perli začu čudan šum, koji je ličio na siktanje zmije.

Na žalost, prekasno se bacio u stranu. Omča jednog lasa prelete preko njega i tako mu se brzo steže oko ramena, da više nije mogao da se iščupa.

Bacač lasa je odmah zategao užu.

Vajat je, uprkos svernu, još nešto pokušao. Skočio je jedan korak u stranu, ali su mu ruke bile sputane. I bacač lasa je bio iskusan. Bacio se

takođe u stranu, da izbegne maršalov nalet. Za trenutak šanse su im bile podjednake. Čak je maršal imao izgleda da se izvuču, da dva pomoćnika šerifa nisu priskočila i bacila se na njega.

— Dobro si to izveo, Lerkins — hvalio je šerif bacača lasa. — Ovaj lupež je doista veoma opasan.

Lerkins je zadovoljno trljao ruke i pomogao da se savladani maršal uvuče u kancelariju.

— Grom i pakao, ovo se zove ne-svakidašnji lov — rekao je šerif, stenjući od napora. Izvukao je kockastu maramicu iz džepa i brisao znoj sa čela. — Frenk Stilvel, njega sam uspeo da ščepam! To će se pročit!

Vajata Erpa su tri čoveka dokopala i vukla do pisaćeg stola. Lasom su mu ruke tako čvrsto vezali uz telo, da nije mogao da se makne. Da nije bilo tako, da je mogao samo malo da pokreće ruke, ova četvorica „hrabrih“ ljudi svakako se ne bi dobro provela.

Banč Laban se ponovo zavalio u svoju stolicu za ljuljanje, očigledno zadovoljan.

— Znaš li šta će se sad dogoditi, razbojniče? — upitao je žustro. — Sad je gotovo. Dospeteš na голу granu. To kod nas ide brzo. Ja te stvari obavljam po kratkom postupku, bez sudije i bez suđenja. Svim sigurno sam na ovaj način za proteklih sedamnaest godina oslobodio ovaj svet mnogih nevolja. Da si imao prilike da obideš mesno groblje, video bi grobove momaka, koji su na isti način stigli na onaj svet. Bio je to put, koji sigurno nisu prešli na svojim nogama. — Prsnuo je u grohotan smeh, a onda nastavio.

— To je moj metod, razbojniče, da dejstvujem brzo i temeljno. U početku mi se jednom dogodilo da je sudija stigao suviše kasno. Posle toga mi se desilo da je jedan razbojnik za vreme suđenja pokušao da pobegne, razbivši prozor, ali sam ga ja za uvek zaustavio sačmaricom. Posle toga je sve išlo po kratkom postupku. — Trljajući debeli podbradak, dodao je: — Sigurno si do sad čuo za Henija Gepharda. Bio je prilično oštar momak, zar ne? Bilo je ljudi koji su smatrali da je on borac za slobodu. Kakva besmislica! On je bio najobičniji lupež. Ja sam ga obesio za голу granu bez dvoumljenja. Na istu onu granu, na koju ću i tebe obesiti.

Maršalu iz Dodž Sitija je palo u oči da „odlučni“ Laban više ne izgovara ime Stilvel. Zbog toga je upitao:

— Da niste možda zaboravili moje ime, šerife?

— Kako bih mogao! Šta misliš, što će pisati na tvojoj krstači? Ne? „Nazvao se Erpom“! Moraš priznati da je to sasvim dovoljno.

Tri Labanova pomoćnika uvukla su maršala u ćeliju. Nisu ni pomišljali na to da ga oslobode lasa. U ćeliji nije bilo ni ležaja, ni tronošca, ni bilo kakvog predmeta, na koji bi čovek mogao da sedne.

Vajat je razmišljao. Za trenutak mu se učinilo da se kao kroz maglu setio da je već čuo za ovog surovog šerifa.

Kako bilo da bilo, sada je upao u opasnu klopku.

Ako ovaj Banč Laban, svakog čoveka, za koga pretpostavlja da je razbojnik, obesi o голу granu...

Uskoro je u šerifskoj kancelariji

ostao samo Laban, koji je za kratko vreme ponovo zaspao, tiho hrćući.

— Hej, šerife!

Laban je dalje spavao.

Na to se Vajat Erp svom žestinom baci na rešetke, tako da je cela zgrada odjeknula.

Najzad se šerif probudi.

— Sta ti pada na pamet? Ako ovde nešto oštetiš, prethodno ćeš biti još i išiban! Isto se dogodilo i razbojniku Trabanu. On je slomio tro-nožac. Prema tome, mani se čorava posla. Ništa ti neće pomoći. Sve će se odvijati po redu: čim zora zarudi, Erni i Džeri će te izvesti napolje. Flab će isto stići. Kako ti ne bi palo na pamet da je ovo možda nezakonito, ja ću ti lično staviti konopac na vrat i zategnuti ga! Posle toga ništa ti neće stajati na putu do Večnih lovišta. Ja sam u tome iskusan, moraš mi verovati na reč.

— To je veoma umirujuće — uzvрати Vajat. — Imao bih samo još jedno pitanje: gde bi voleo da budeš sahranjen, Laban?

Šerif je bio tako iznenađen, da gotovo pun minut nije mogao da izgovori ni jednu jedinu reč. S mukom je izvukao svoje krupno telo iz stolice za ljuljanje i stajao raskoračen na sredini kancelarije.

— Šta si to rekao? — promrsio je konačno.

— Hteo bih da znam gde bi ti voleo da budeš sahranjen, Laban?

Ne samo pitanje, nego i način, na koji je postavljeno, prizvuk u glasu, učinili su da šerif pobesni. Prišao je na pola jarde do ćelije i zauriao:

— Prokleta skitnice! Usuđuješ se da mene, Banča Labana, upitaš gde bih voleo da budem sahranjen? Šta to treba da znači? Zar ti, koji si po

meni već mrtav, misliš da ćeš nešto moći da mi učiniš?

— Ja ne, Laban, ali imam prijatelja, koji svakog trenutka treba da stigne u grad. Njemu neće biti potrebno više od deset minuta da sazna da sam se, izašavši iz pansiona, gde sam odseo, uputio ovamo.

— I? Šta misliš, šta ću ja uraditi s njim? Biće to još po kraćem postupku. On će se ljuljati na konopcu pre nego što se ti budeš ohladio.

— To vam neće baš biti lako, Laban. Ja sam bio malo slep i gluv, jer sam gonio čoveka, koji mi je ubio brata. U protivnom bih zaobišao ubilački raspoložene osobe, kao što ste vi. Sa njim, kažem vam, nećete uspeti. Doći će i stati pred vas, a onda vam dajem samo tri sekunde, naime, onoliko vremena, koliko mu je potrebno da izgovori reč „po-te-ži”.

Laban je bio tamno crven od gneva.

— Šta, šta — siktao je. — Ponovi mi to još jednom, momče, kako bih se tačno setio tih reči kada te sutra budem vešao.

Vešao! Ovo bure masti kao da je uživalo pri izgovoru te reči.

Vajat ga pogleda hladno.

— Nego, da ne dužim priču, Laban. Moj prijatelj je najhladnokrvniji čovek, koji je ikada živeo u ovom prokletom kraju. Ovo što si sada pretio njemu, ne poznajući ga, učinilo je do sada već stotine lupeža. Svi oni sada leže po grobljima mnogih gradova.

Laban prsnu u histeričan smeh.

— Mene nećeš obmanuti, razboj-
niče. Ja ne znam kako se ti zapravo zoveš, ali u svakom slučaju si ban-
dit... 4

— Na čiji dolazak si juče raču-
nao, jer si bio upozoren — prekide
ga Vajat.

Maršal je ovim pitanjem samo oprezno kušao šerifa i na svoje ve-
liko iznenađenje odmah saznao da
nije bilo neosnovano.

— Da, to mirno možeš znati. Na-
polju, na ulici, sreo sam jednog
džentilmena...

— Seti se malo bolje, Laban. To
najverovatnije nije bilo na ulici, ne-
go u salunu.

I ova tvrdnja bila je maršalova
pretpostavka, takođe osnovana.

Šerif zabaci glavu. Oči samo što
mu nisu iskočile iz duplji.

— Odakle ti to znaš?

— Prosto znam. Moraš se time za-
dovoljiti.

Laban se naglo uspravi.

— Uprkos svemu, ništa ne poma-
že. Jer, taj čovek...

— Koji te je častio pićem...

— Tišina, lupežu! — zagrme šerif,
tako da su se okna zatresla.

Taj uzvik privukao je jednog čoveka sa ulice. Moglo mu je biti oko trideset godina. Imao je uzano, tvrdo lice i sive oči. Nosio je svetlo odelo po najnovijoj modi i belu košulju, raskopčanu oko vrata. Šešir sa širokim obodom zabacio je na zatiljak.

— Šta je, šerife? Urlate kao da
vas neko davi?

— Gledaj da se što pre izgubiš
odavde, Derondi!

Vajat razrogači oči.

Šta? Zar ovaj čovek beznačajnog izgleda, koji stoji na vratima, može da bude čuveni kockar Džoni Derondi iz Santa Fea? To je bilo dosta teško poverovati. Šta je ovaj čovek mogao da traži u ovom malom gradiću bogu iza leđa.

— Mister Derondi, mogu li za trenutak da govorim sa vama? — javi se Vajat iz ćelije.

— Ne — zaurla šerif. — Niko s tobom ne može da govori.

Kockar je stavio obe ruke u džepove i rekao neprijatnim glasom:

— Slušajte, šerife! Taj ton mi se ni malo ne dopada. Ako ovaj čovek hoće da govori sa mnom, to mu ni pošto neću uskratiti.

— On je razbojnik, ubica, ja to znam. Juče u gradu je bio jedan džentlmen, koji me je upozorio na njegov dolazak. Momak se, eto, već danas pojavio. Banč Laban radi brzo. Veoma brzo.

Derondi priđe bliže.

Iznenada se u ruci „brzog” Labana stvorio kolt. Rekao je, cereći se:

— Gledajte, Derondi, da što pre izađete odavde, inače ću se pobrinuti da se okanete te svoje proklete radoznalosti. Sigurno ste u „Flud” baru već čuli da sam jednog vašeg kolegu pričvrstio za голу granu. Nemojte uobražavati da ću da se ustručavam da tako postupim i sa Džonijem Derondijem.

Dakle, tako je to bilo. Vajat nije bio načisto kako će kockar postupiti. Nije ga poznavao. Do tada je često čuo njegovo ime, ali ga nikada nije sreo.

Laban se već okrenuo u nameri da izgura napolje kockara. Na to Vajat doviknu glasno.

— U redu, možda ćete to uspeti sa Džonom Derondijem, šerife, ali sa mojim prijateljem, koji uskoro treba da stigne, sigurno nećete uspeti.

— Tišina!

— Da bi ste se blagovremeno setili njegovog imena: on se zove Ho-

lidej. Džon Henri Holidej. No, verovatno vam je daleko poznatiji pod imenom Dok Holidej.

Derondi, koga je debeli čuvar zakona već gotovo izgurao na vrata, lupi naglo čizmom o pod.

— Trenutak samo, Laban. Ja sam čuo jedno ime. Jedno vraški interesantno ime.

Kockar se oslobodio šerifovog pritiska i pored njega provukao natrag u kancelariju. Ne mareći ni najmanje za čuvara zakona, upitao je radoznalo:

— Vi poznajete Doka Holideja?

— Aha.

— I vi ste rekli da će on doći u Las Palomas?

— Da, to sam rekao.

— Kada će to biti?

Vajat sleže ramenima.

— Sasvim precizno vam ne mogu reći. Ovaj debeli šerif ima suludu nameru da me obesi. Zbog čega, niko ne zna. Ni on, ni ja, ni bilo ko. U gradu je bio jedan bandit, ubica, koga ja sledim. Taj zločinac ga je častio s nekoliko čašica, pa sada ovaj vrli Laban smatra svojom dužnošću da mene...

— Tišina! — povika šerif s vrata.

Odmah zatim se začu škljocanje revolvera.

— Derondi, napustite smesta kancelariju, inače ću vas ustreliti.

— U leđa — dodade Vajat — što bi odgovaralo tvom stilu, Laban.

— Dosta!

Derondi se okrete i pođe prema vratima. Tu je zastao, još jednom, gurnuo ruke u džepove i upitao hravim glasom:

— Kada će on doći?

— Već sam vam rekao da ne znam tačno. Ali tačno znam da će doći. A

kad on bude došao, ovaj šerif će umreti.

Na Vajatovo i Labanovo iznenađenje, kockar samo klimnu glavom:

— Da, da, u to sam uveren. Ako je Dok Holidej vaš prijatelj, a Laban vas obesi o golu granu, onda će ne samo njemu, već i još nekolicini ljudi ovde biti prilično vruće. Kako se vi zovete, mister?

— Dosta sad! — zaurla šerif. — Dosta razgovora sa prestupnicima.

Metalni glas maršala Erpa nadjača šerifa:

— Moći ćete moje ime da pročitate na krstači iznad humke, mister Derondi. Šerif mi je rekao da će ispisati „Nazvao se Erpom“.

Kockar je već bio upola okrenut, jer ga je šerif grubo vukao za ruku. Sada je naglo okrenuo glavu i odgurnuo ruku čuvara zakona, kao da je kužna. Sva dotadašnja ravnodušnost kao da je pala u vodu.

— Erp? — rekao je žustro.

— Da, moje ime je Vajat Erp.

Banč Laban se baci na kockara.

— Bejker, Korbet! Brzo! Napad, napad! Ovaj otpadnik je hteo da me napadne! U pomoć!

Istog trenutka nekoliko ljudi potrčaše u kancelariju. Zastali su na vratima.

— Šta se dogodilo, šerife? — upitao je sedobradi, krupan čovek.

Laban pokaza revolverom na kockara.

— On me je napao. Hteo je sa ovim momkom u ćeliji da pakтира. Zgrabite ga, ljudi! Bejker, stigli ste! Korbet! Hvala bogu da ste došli u pravi čas. Dokopajte se ovog kockara! Odavno sam vam već govorio da je ovaj momak neki lupež i da će sasvim izvesno završiti na vešalima.

Na Vajatovo ogromno iznenađenje, Džoni Derondi nije pokušao da se brani, ni da se odupire. Vezali su ga i zatvorili u ćeliju do maršalove.

Još izvesno vreme ljudi su svračali u šerifovu kancelariju da vide čoveka, koji se suprotstavio zakonu, a onda se sve umirilo.

Ljudi iz Las Palomasa su imali druge brige. Nije im bilo baš naročito važno to što je poznati kockar uhapšen. Konačno, šerif Laban je morao znati koga hapsi. Bili su uvereni da kockar nije uhapšen bez razloga.

Uskoro je kancelarija opet bila prazna. Ostao je samo Laban. Ponovo se uvalio u stolicu za ljuljanje i postavio je tako, da može obe ćelije da drži na oku.

— Džoni Derondi, prokletstvo! Ko bi to pomislio! Sada će se dogoditi ono što sam davno pretpostavljao: ti ćeš stići na vešala.

— Aha, a zašto, ako smem pitati?

— Zato što si me napao s leđa. Čovek, koji ubije šerifa, sasvim pouzdano stiže na vešala.

Derondi se zvonko nasmeja.

— Ubije? Ali, čoveče, vi ste još živi!

— Tačno, a to mogu samo da zahvalim svojoj opreznosti i brzini. Da sam bio spor, sada bih ležao mrtav na daskama. Ali, ja sam brz. U svemu sam brži od ostalih šerifa, pa i u svojim presudama. Za mene je čovek, koji je imao nameru da ubije šerifa — ubica. Zbog toga ćeš visitsi, Derondi. — Laban se nasmeja i nastavi: — Odavno ja motrim na tebe, prokleta varalice. Krajnje je vreme da se uvede red. Ljude, kao što je ova skitnica ovde, koji je u

Tombstonu ubio čoveka iz zasede, svuda stiže ista kazna. Međutim, skitnice, kao što si ti, prolaze bolje. Nigde prema njima nisu dovoljno oštri. Sreća je za ovu zemlju da postoje čuvari zakona kao što sam ja.

— Doista prava sreća — ponovi kockar sa iznenađujućom ravnodušnošću.

Derondi se bitno razlikovao od Doka Holideja. Ni traga od napestosti i nerva. Naprotiv, bio je potpuno ravnodušan, moglo bi se reći apatičan.

Ni on nije imao u ćeliji ni ležaj, ni tronožac, ni bilo šta. Naslonjen leđima na levi zid, kroz rešetke je gledao u ćeliju svog suseda.

— U koliko vas ne zanima trabunjavanje ovog ćurana, mister, mogli bismo da nastavimo naš razgovor. Malo pre ste mi pomenuli jedno ime.

— Rekao sam vam da se zovem Vajat Erp.

— Tačno, to ste rekli, samo je šteta što to nije istina.

— Zašto?

— Vajat Erp? Zar možete i pretpostaviti da bi Vajat Erp dozvolio da ga ovakav debeljko savlada? Vi ste beznačajan čovek, možda skitnica. A ja sam sanjalica, kockar, koji u glavi nema ništa osim karata, karata i dolara. Čovek, čiji su bolji dani već prošli. U protivnom ne bih stigao u ovaj bedni Las Palomas, nego bih bio u Santa Feu. Međutim, tamo nisu potrebni ljudi, kojima drhte ruke kada se maše za čašu. Razumete li? Evo!

Podigao je svoje vezane ruke. Videlo se kako drhte.

Šerif Laban za sada još nije pokušao da učutka kockara, tako da ovaj nastavi:

— Vidite, mister, tako stoje stvari. Izgleda da pripadamo onoj vrsti ljudi, koja treba da padne kao žrtva ovog debelog dželata. Znam da već danima njuška za mnom. Došlo je, naime, vreme, da ponovo nekoga priveže za голу granu. Pošto ni na koji drugi način u gradu ne može da dokaže svoju sposobnost i opravda svoju platu, onda to pokušava da učini time, što s vremena na vreme po nekoga obes. I to je metod da se obezbedi opstanak.

— Jeste li to već znali?

— Ne, upravo sam večeras prvi put čuo u salunu.

Laban podskoči iz stolice za lju-ljanje.

— Ko je to rekao?

Derondi okrete glavu i odmeri šerifa prezrivo.

— Sklanjajte mi se s očiju, bedni debeljko, inače ću vas još ispljuvati. Ja jesam Džoni Derondi i kockar sam. Tačno je da za mene nema više mesta u zlatnom Santa Feu. Zbog toga sam i morao da potražim neko bedno mesto kao što je ovo vaše. Bedno mesto u kome su takvi tipovi čuvari zakona. Međutim, nemojte zaboraviti jednu stvar šerife: ja ostajem Džoni Derondi i biću to sve dok ne umrem. — Onda se ponovo obratio čoveku iz Misurija. — Ovaj vrli šerif je pravio račun bez krčmara. On uobražava da i mene može poslati na vešala, jer za jednim propalim kockarom ni petao ne kukuriče. Iako su mi ruke nesigurne i drhte, pa nisam više za Santa Fe, moje ime je ipak manje uništeno nego moje zdravlje. Nema sumnje da će u grad doći ljudi, koji će hteti da saznaju zbog čega je obešen Džoni Derondi.

Kockareve oči su svetlucale. Bio je pijanica. Vajat je to prekasno primetio. U protivnom mu se možda uopšte ne bi obratio. Nekada čuveni kockar Derondi bio je uništen viskijem. Otuda su poticali i sva njegova ravnodušnost i apatija. Najzad, sam je to najbolje objasnio:

— Ja sam ovamo zapravo došao da pijem, da se ubijem viskijem. Sasvim mirno, bez gužve, razumete li? Zbog toga me ova promena situacije ne pogađa naročito, mister. Nego, vi mi uopšte ne izgledate kao čovek, kome je potrebno da se kiti tuđim perjem. Zbog čega ste onda ovom šerifu ispredali priču da ste Vajat Erp?

— Tu nema šta da se ispreda, Derondi. Ja jesam Vajat Erp.

Kockar se nasmeja.

— U redu, što se mene tiče. — Zagledao se u tvrde, čelično plave oči čoveka iz Misurija. — Možda ste vi zaista Vajat Erp. U tom slučaju neka se nebo smiluje ovom debelom idiotu. Ako je tako, onda će vaš prijatelj Holidej prekopati nebo i zemlju zbog vas. Tako kopajući, jednog dana će naići i na Labana i njegovu stolicu za ljuljanje. Čak neće potrajati dugo. Prokletstvo, tada će ovaj beznačajni lupez imati čast da od ruke tako slavnog čoveka bude poslat na onaj svet. To, u stvari, nije pravično...

„O čemu ovaj čovek lupa glavu“, razmišljao je Vajat.

Derondi duboko uzdahnu.

— Odveži me, Laban, napred! Ja se neću opirati da me odvedeš do vešala, ali bi u međuvremenu popuštao nekoliko cigareta. Daću ti novca i za flašu viskija...

— Tišina! — uzviknu čuvar zakona oštro.

Neko vreme je vladala tišina, a onda ju je ponovo prekinuo kockar.

— Kada sam pre dve nedelje stigao ovamo, odjahao sam do mesnog groblja. Bilo je to nešto najlepše što sam video posle Santa Fea. Sve je tako čisto, a grobovi ostavljaju utisak da se neko o njima brine, da ih neguje. Gore, u levom uglu, ima još nekoliko slobodnih mesta. Odbrao sam jedno za sebe, ispod tamariške, sasvim u uglu. Tu može da se leži potpuno mirno, neometano i kroz ogradu osluškuj zvučnice. — Oči su mu svetlucale. Naslonio je glavu na rešetke i zagledao se u zadimljenu tavanicu. — To je najlepše mesto južno od Santa Fea. Zbog toga sam otišao do predsednika opštine i kupio to mesto. I sanduk sam već platio. Sve je u najboljem redu. Niko neće imati briga oko mene. Mog konja će dobiti mali, bleđi Kolber, koji u kantini „Del Sol“ sređuje flaše, čisti lokal i dirinči do zore.

Kockar je prekinuo i iznenada na Labanovo i Vajatovo bezgranično iznenađenje, u ruci mu zablista deringer. Čulo se škiljocanje. Otkočio je oružje.

— Imam tačno dva metka, debeljko. Do sada nisam imao nameru da se od ovog sveta oprostim kao ubica šerifa. Ti si me, međutim, na to prisilio. Bolje rečeno, možeš svoj prokleti život da iskupiš sa nekoliko cigareta i flašom viskija. Tamo, u ormanu, imaš punu flašu. Cigarete su ti u džepu. Dobaci mi to i ja ću ti za uzvrat dati ovu igračku.

Laban poskoči sa stolice. Oznojen, hitao je kroz kancelariju i iz ormana izvukao flašu.

Kockar se resko nasmeja.

— Hej, mister, pogledajte samo ovo! Posmatrajte kako se ovo dubre žuri. Koliko mu je vredan njegov jedan život! Ha, ha, ha!

Šerif pride s flašom viskija i cigaretama.

— Gurni to unutra. Tako, još dalje.

Derondi se saže i uze flašu. Trebalo mu je dosta truda da vezanih ruku podigne flašu i prinese je usnama. No, bio je tako strašno mršav, da mu je ipak uspelo.

Posle prvog dubokog gutljaja, izbacio je deringer iz čelije.

Laban prihvati oružje i ispita ga.

— Prazan! Nije napunjen! — oteo mu se uzvilk.

Kockar otpi još jedan gutljaj, a onda reče ravnodušno:

— Šta si ti mislio, debeljko? Zar si verovao da sam toliko glup da pretim šerifu napunjenim revolverom?

Pošto je otpio još nekoliko gutljaja, prišao je rešetkama, koje su delile dve čelije.

— Recite mi konačno vaše pravo ime, mister. Za mene je užasno razgovarati tako sa čovekom bez imena.

Vajat mu nije odgovorio. Bilo mu je mučno da stalno ponavlja i uverava da je stvarno maršal iz Dodž Sijta.

Derondi nipošto nije bio pijan. Spustio je flašu na pod i zapalio cigaretu.

— Hoćete li i vi jednu?

Erp odmahnu glavom. Najradije bi samog sebe ošamario. Nikada ra-

nije u svom životu nije tako nepromišljeno upao u klopku.

Klopku? Zar je čuvar čuvaru zakona uopšte mogao da postavlja klopku? Najzad, zar se mogla postavljati klopka nekome, protiv koga se nema ništa, nekome koga se ne poznaje?

Ko je, u stvari, bio ovaj Banč Laban, koji je samog sebe s ponosom nazivao brzim Labanom?

Da li je bio ludak?

Nipošto.

Laban nije bio ni ludak, ni na bilo koji način poremećen. Bio je samo čudna ptica, kakvih je izgleda bilo dosta u ovom kraju.

Banč Mortimer Laban bio je opsednut častoljubljem. Ovom častoljublju nikako nisu išli na ruku njegov rast i izgled. Bio je mali, debeo, ne naročito spretan, prosečan strelac, ne naročito rečit, ukratko, bio je potpuno beznačajan, ništavan čovek.

Još kao veoma mlad, Laban je pokušao da ove mane na neki način umanjí. Kupio je čizme sa izuzetno visokim potpeticama, ne bi li delovao da je malo viši, a onda je počeo da žudi za zvezdom.

Morao je da postane šerif, ako treba i preko leševa. Zbog toga je mali pomoćnik Overli morao da plati životom.

Šef policije u Albikerku poslao je Labana u jednu krčmu, u kojoj su braća Hoksli prikazivala svoje streljačke veštine, koristeći goste kao mete. Pijani lupeži su pucali na sve što se kretalo. Laban je to trebalo da sredi. Međutim, poslao je u krčmu podređenog mlađeg pomoćnika Overlija.

Nesrećni Overli uspeo je da sredi

tri brata, ali je zato četvrti njega smrtno pogodio. Posle toga je Laban iz sigurnog zaklona uspeo da zada završni udarac.

Pošto niko sa strane nije posmatrao ovaj obračun, Banč Laban je uspeo da pobere lovorike umesto hrabrog Overlija.

Laban je postao šerif u Bliktauunu, devetnaest milja istočno od Santa Fea. Pošto je bio potpuno nesposoban, ubrzo su ga odgurnuli dalje i premestili u Farli, u to vreme veoma „vruć“ grad. No, i tamo je zakazao. Tako je konačno stigao u Las Palomas, gde ga niko nije poznavao. Bolje rečeno, niko ga nije poznavao sve do onog dana kada je Blit KARBELI došao u grad. On ga je poznao iz Farlija.

Karbeli je bio kockar i razbojnik. Pre svega razbojnik. Karbeli se ni pošto nije postavio protiv šerifa. Naprotiv. Čak je ljudima govorio da su dobili izvanrednog čuvara zakona. A onda je došao noću i tražio novac za svoje ćutanje.

Laban se pretvarao kao da hoće da ispuni njegov zahtev, a onda je iznenada potegao kolt iz futrole. Taj pokret je stotinama, hiljadama sati vežbao i najzad savladao. Ne da puca nego da potegne!

Karbeli je bio iznenađen, pa je počinio grešku, mašivši se odmah za revolver. To je bio njegov kraj.

Za njim je sledio Džimi Kater, poznati razbojnik, koji je takođe odnekud poznavao šerifa. Nije imao prilike da zuci ni reč, jer ga je Laban ustrelio na sred ulice. Naravno, pošto je ovaj zapretio šerifu.

Od onda je Banč Laban bio u svom elementu. Sledeći banditi, koji su dolazili u grad, bili su odmah

zatvarani i posle kratkog suđenja poslani u robijašnicu Fort Vort.

Banč Laban je bio zakon Las Palomasa. Čovek, koji je, u stvari, bio ništarija i u drugim gradovima smatran kukavicom i kao takav isterivan iz njih, na ovaj način je u ovom malom gradiću stvorio sebi ime.

Rečenica: „Jeste li čuli? Šerif je opet uhvatio nekog razbojnika i obesio ga“ sve se češće čula.

Mrzovoljni i ravnodušni građani smatrali su da je u redu to što čini njihov šerif. Čemu duga suđenja, isleđenja, procesi? Sve je bilo jasno. Razbojnik je došao, Laban ga je zatvorio i zločinac je morao da umre. Posle dugih suđenja i isleđenja, opet bi svakako stigao na vešala! Čemu onda sve to!

Ljudi u Las Palomasu postali su suviše bezvoljni. Njihov divni šerif ih je oslobodio briga time što je preuzeo poslove u vezi sa suđenjem razbojnicima, varalicama i lopovima. Pri tom im uopšte nije padalo na pamet da su i nevini morali da stradaju. Važno je bilo samo za šerifa da njegovo častoljublje bude zadovoljeno, a građanima da ih niko ni za šta ne uznemirava. Niko zapravo i nije znao šta se događa, ili, bolje rečeno, gotovo niko.

Tri pomoćnika šerifa (da, imao ih je trojicu) znali su što-šta. Međutim, ni Erni Bejker, ni Džeri Korbet, a ni bacač lasa Flab Vülkins nisu se usudili da bilo šta preduzmu protiv svog surovog gazde. Pa ipak, šerif Laban je morao kad-tad da počne da strahuje da će mu baš ta trojica, bez obzira na pokornost, doći glave. Da bi mu takve misli pale na pa-

met, u svakom slučaju morao bi imati više razuma.

Šta je on uopšte znao o čoveku iz Misurija? Gotovo ništa.

Stranac je ušao u krčmu, u kojoj je Laban provodio veći deo vremena. Da je šerif bio iole budan čovek, moralo bi mu pasti u oči da je stranac zbog njega došao i da mu je odmah prišao. Odmah je započeo razgovor o banditima, koji dole, u Sijeri, stvaraju grdne nevolje. Konačno je došla na red i ozloglašena Klantonova banda.

Da, ubica u bekstvu Frenk Stilvel bio je toliko drzak da govori o Klantonovoj bandi i o braći Erp.

— Ovim krajevima tumara razbojnik, koji sebe naziva Vajatom Erpom. Po nekad se čak predstavlja i kao Dok Holidej — pričao je ovaj lupež lakovernom šerifu. — Tom razbojniku bi trebalo odmah staviti lisice. On jaši ovim krajevima i pokušava da prevari ljude, čak je dovoljno drzak da ulazi u šerifske kancelarije.

Bilo je to tačno ono, na šta je Banč Laban čekao kao na svoju šansu.

Raspitao se još podrobno da li je taj razbojnik opasan strelac. Kada mu je ljubazni stranac rekao da nije, prihvatio je treću čašu i obećao „ispravnom“ građaninu da će tog razbojnika zatvoriti čim se pojavi.

Frenk Stilvel nije znao ko ga sledi, a čak ni to da li ga uopšte neko sledi, ali je strahovao. Osim toga, bilo mu je jasno da ako ga neko sledi, to mogu biti samo dvojica: ili Vajat Erp, ili Dok Holidej. Bio je isto tako siguran da se obojica neće naći njemu za petama, jer su njih

petorica posle ubistva Morgana Erpa pobegla iz Tombstona. Petorica, koju Vajat Erp treba da sledi. Međutim, mogao je da sledi samo jedan trag. Frenk Stilvel se toplo nadao da se maršal neće uputiti baš na istok.

Vrlo je spretno izabrao istok, koji je bio daleko gušće naseljen od zapada. Bacač noža je pošao od pretpostavke da je teško poverovati da će čovek sa nečistom savešću krenuti u pravcu naseljenih područja.

Frenk Stilvel je ovde, u Las Palomasu, potpalio fitilj sa tri plamenice, a onda odjahao dalje.

Maršal je još uvek u grudima osećao tup bol zbog pogibije svog mlađeg brata Morgana. Potpuno utučen, napustio je Tombston, a ubrzo zatim odvojio se i od Doka Holideja. Kao što se već zna, krenuo je da prati trag, koji je vodio prema istoku. Na taj način je i ne znajući sledio čoveka, koji je zakuvao sve što se poslednjih nedelja događalo u Tombstonu i ponovo ubacio varnicu u inače vreo grad.

Frenk Stilvel je bio taj, koji je okupio stare članove nekadašnje Klantonove bande. On je bio taj, koji je organizovao napad na Vajata Erpa. Osim toga, njemu je mogla da se pripíše smrt Morgana Erpa.

Tako je maršal Erp ponovo bio na pravom tragu.

I umesto da goni dalje ubicu i smanjuje rastojanje, sada je čamio u ćeliji jedne šerifske kancelarije u Novom Meksiku, dok je ubica Stilvel umakao. Sada je još uz njega ovaj pijani kockar, koji nosi veliko i poznato ime. Na žalost, dovoljno je bio lud da svoj revolver zameni za flašu viskija i nekoliko cigareta.

Da je njemu, Vajatu Erpu, taj revolver dopao u ruke, već bi prinudio ovog izopačenog predstavnika zakona da otvori čeliju.

Oko deset sati šerif napusti kancelariju. S vrata je doviknuo zatvorenicima:

— Vas obojica ste prokockali svoje živote! Skitnica, koja je prisvojila ime velikog šerifa i kockar, koji je hteo da ustreli čuvara zakona. Vi biste mi, u suštini, morali biti zahvalni što se brinem za to da se vaše besmisleno krstarenje zemljom završi. Da nije tako, ostarili biste i osedeli i morali mnogo neprijatnosti da prevalite preko glave. Kada osobe, kao vi, prevale pedeset, za njih se još samo može reći da životare. Do viđenja, momci, spavajte mirno! Zbrinuti ste; pa bih, u stvari, morao čak i da vam zavidim.

Rekavši to „brzi“ Laban napusti kancelariju.

Derondi se smejaao za njim.

— Zar nije divan, prijatelju? I zar, ruku na srce, nema u suštini pravo? Razmislite šta bi nas očekivalo u životu: nekolicina neiskrenih prijatelja, nekoliko stotina čaša viskija, par hiljada cigareta. Ah, da i žene. Dve, tri, možda i svih četiri, a onda je i tome kraj. To je jedna, lepša strana. A druga? Bolest, nevolja, beda, dirinčenje za nekoliko centi za hleb, viski i cigarete. Ovaj grad ste prinuđeni da napustite, iz sledećeg vas proteraju i tako redom. Onda, najzad, odustanete od svega i negde se skljojate. Kad dođe dotle, niko za vas više ne mari, niko se ne brine. Na licima im se vidi da čekaju tvoj kraj, tvoj kolt, koji možda vredi još par dolara, a sam nisi smeo da ga prodaš, da čekaju tvoje

čizme, kojima su potpetice odavno izlizane a koža ispucala, tvoj šešir... Kad dođe dotle, konja već odavno nemaš, a sedlo si propio. Tako to izgleda, brate. Zašto da uobražavamo? U osnovi, ovo bure masti je u pravu. To je kao vađenje zuba. Jednom me je tako, u Santa Feu, spopala takva zubobolja, koja je iz dana u dan bila sve žešća. Konačno mi više nije pomogao ni najjači viski. Hteo sam da umrem od bolova. Onda je došao on, dokopao me, odvuкао u bočnu sobicu i pretio šamari-ma u koliko budem vikao, ili uopšte pustio glas. Onda mi je izvadio pokvaren zub. Bilo je to kao dečija igra. Možda ne i za njega. Uglavnom, tako je izgledalo. Bio sam srećan kao dete. Bolovi koji su trajali nedeljama, mesecima, bili su kao rukom odneseni. Nosio je ime, koje ste vi danas pomenuli. Holidej. Doktor Džon Holidej. Prokletstvo! Bio je to najbolji zubni lekar, koga sam ikada sreo! Samo da znate, pre njega sam bio kod desetine drugih, koji su me samo mučili. Otuda i moj takav ludački strah od zubnih lekara. Međutim, on je bio drugačiji. Sasvim drugačiji. U baratanju klještima, kartama, koltom bio je neponovljiv. Nekoliko puta u toku ta tri dana, koliko je bio pred mojim očima, zastajao mi je dah. A to nešto znači. Jer ja sam bio Džoni Derondi, i sâm dosta poznat čovek.

Prekinuo je priču, ponudio Vajatu piće, pa pošto ga je ovaj opet odbio, otpio je još jedan gutljaj.

— To je čudno. Uvek, kad čujem njegovo ime, imam priatan osećaj u grudima. Tako je bilo malo pre, kad ste ga vi pomenuli. Možda sam zbog toga samo i ostao. Ime me još

od onda fascinira: Dok Holidej! Zna-
te, ja mislim da ko ga upozna, ne
može ga nikada zaboraviti. U sva-
kom slučaju, on je za mene neobi-
čan čovek, koji ostavlja snažan uti-
sak.

— I za mene takođe.

Džoni Derondi je pažljivo slušao
odjek ovih reči. Iznenada se okrenuo
i pokušao da u mraku sagleda lice
svog sagovornika.

— Vi ste žilav momak. I u senci
vešala ostajete pri svojoj tvrdnji.
Šteta što nećete nikoga naći ko bi
vam poverovao. Pogledajte me, mi-
ster. Ja bih vam rado poverovao, ali,
na žalost, ne mogu.

Čovek iz Misurija je sa pola uha
slušao celu ovu priču.

Nije pomišljao ni na vešala, ni na
smrt.

Sve ono što je kockar rekao, od-
nosilo se samo na njega. Vajatov
život bio je ispunjen radom, muka-
ma i brigama. Imao je i sadržinu i
cilj. Ono što ga je sada ispunjavalo
bezgraničnim bolom i gnevom bilo
je podmuklo ubistvo njegovog to-
liko voljenog brata. Ovoga puta su
ga veliki lični gubitak i nesreća na-
terali u sedilo, u poteru za zločinci-
ma. Morgan je ubijen. U tome su
učestvovala petorica. Samo dvojica
od njih su pućala, ali ipak bila su
petorica i sva petorica su se dala u
bekstvo.

Jednom od njih je maršal već bio
za petama, sve dok ga nije zaustavio
slavoljubivi Laban.

Vajatu Erpu je bilo jasno da će
svu svoju energiju, koju danas nije
dovoljno koristio, sutra morati da
upotrebi.

Nipošto i nikad neće dozvoliti da
ga ovaj krvožedni šerif odvede.

Kako će se izvući iz ove stupice,
nije mu bilo jasno, ali je bio uveren
da će nešto smisliti. Nije mnogo
strahovao za svoj život.

Jedino što ga je ozbiljno brinulo,
bila je činjenica da je Stilvelov
prljavi trik uspeo.

Sada je lupež imao ogromnu pred-
nost. Prednost, koju možda neće mo-
ći da savlada.

—o—

U praskozorje se čulo šoripanje
ključa u vratima, a zatim su se teška
vrata otvorila.

Bio je to Banč Laban, koji je do-
šao da probudi svoje žrtve.

Vajat je bio budan, a kockar je
još spavao.

Laban ga pozva.

Derondi se bunovno osmehnu.

— Ti si prilično bezočan momak,
Laban. Zašto me budiš tako rano?
Aha, sad znam u čemu je stvar. Gra-
dani ovog lepog grada ne treba da
učestvuju u tome, niti da je vide. U
svakom slučaju, saznaće to pre iz-
laska sunca. Divnu stvar je izveo
ovaj šerif.

— Zaveži, kockaru! — podvilknu
šerif, paleći cigaretu. — Ništa ti ne
bi pomoglo ni da kucaš iz glasa.
Hteo si da ubiješ šerifa, pa si sam
sebi izrekao presudu. A on? On je
nešto slično učinio, pa prema tome
je i njegov slučaj jasan. Bićete od-
vedeni na vešanje i za četvrt sata
će za vas sve biti završeno. Još juče
sam vam rekao da bi trebalo da mi
budete zahvalni. Ali, ja sam navi-
kao da je svet nezahvalan.

Ovaj nemogući čuvar zakona du-
boko uzdahnu, kao da ima neke na-
ročite muke sa svojim zatvoreni-
cima.

Onda su došla trojica potčinjenih. Poslušno i nemo dali su se na posao.

Flab Vilkins uze komad konopca i poče da pravi omču. Radio je to spretno. Odmah se videlo da ima iskustva.

Erni Bejker i Džeri Korbet olabaviše revolvare u futrolama.

Dok su se oni bavili ovim poslovima, gazda je sebi nešto gundao u bradu o besmislenom bitisanju nekih ništarija na ovoj zemlji, otpio gutljaj rakije, zapalio ugašenu cigaru i izvukao sačmaricu iz ormara.

Onda su dva zatvorenika izvedena iz ćelija. Šerif je držao zapaljenu lampu u levoj ruci.

— Da nećeš možda da vučeš sobom taj lampion? — upita ga Derondi.

Laban nesigurno pogleda pomoćnike.

Kockar dodade.

— Šta je s tobom, šerife? Ja sam čuo da si ti džentlmen. Čovek velikih poteza, koji nije sitničav i podozriv. Sumnjam da bi mogao imati nešto protiv toga da se sa čovekom, sa kojim sam proveo poslednju noć u svom životu, lepo pozdravim.

— Ah, hajde, obavi to već jednom. Nemamo vremena za gubljenje — reče šerif protiv volje.

Uprkos tome, kockar je polako, odmerenim koracima, prišao Vajatu i pogledao ga pravo u oči.

— Dragi prijatelju, ja ne znam ko si ti. Tvrdiš da si maršal Erp. Pod pretpostavkom da to nije nemoguće, prinuđen sam da se sa tobom dostojno pozdravim.

Kockar je prišao malo bliže, a onda se okrenuo nešto u stranu da mu pruži ruku. Na taj način je za

delić sekunde okrenuo šerifu i ostalima leđa.

Vajat oseti u levici hladno sečivo noža i odmah ga sakri u rukav. Vajat je munjevito reagovao. Ali, nije mogao da se savlada, a da ne pogleda iznenađeno Derondija.

Šta li se sa njim dogodilo? Zašto mu je doturio nož? Da li mu možda sada više veruje? Nije isključeno da je odlučio da drugome da šansu za spas, bez obzira što je za njega život postao besmislen.

Nož!

Ne mnogo protiv četiri revolvra i jedne sačmarice, no bolje od ničega.

Šerif naredi:

— Erni, otvori vrata i kreni napred. Za tobom neka pođu zatvorenici, a onda stižem ja.

— Divno naređenje — rugao se kockar. — Nadajmo se da je i bogougodno.

— Zaveži, prokleti lupežu! — uzviknu šerif, ne mogavši da se savlada.

Kockar plapu.

— Šta ti pada na pamet, masna mrljo na Rio Grande? Ja sam Džoni Derondi, a ovaj čovek je kralj u poređenju sa tobom. Iako ne nosi pravo ime...

Tada se dogodilo.

Odvijalo se tako brzo, da niko ništa nije mogao da preduzme.

Vajat Erp se kao metak bacio na malog Bejkera, na njegov bok, istrgao mu revolver iz opasača, otkočio ga u padu, bacio se u stranu i uperio ga na potpuno zbunjenog šerifa.

Iako su mu ruke bile vezane za telo, uspelo mu je.

Niko od prisutnih u kancelariji nije mogao da shvati. Derondijev

izraz lica bio je oličenje iznenađenja i divljenja.

Bejker je još uvek sedeo na podu ošamućen, a Korbet stajao uz njega ukočen kao kip. Vilkins je već krenuo napred sa konopcem.

Šerifa Labana je bilo teško prepoznati. Gnev i strah su ga sasvim izobličili. Kapak na levom oku bez prestanka mu je poigravao, a na desnoj slepoočnici iskočila mu je velika žila.

Derondi je prvi prekinuo tajac.

— To je bio kraljevski potez! Nebesa, ja sam čoveku dao nož, a on je sam pribavio kolt!

— Uzmite nož i presecite mi veze, Derondi — naredi Vajat kockaru.

Ovaj pohita da izvrši nalog.

— Samo pokušaj — pretio je šerif.

Derondi zastade.

— Šta hoćeš, lukavi lišće? Zar bi ti bilo draže da ovo lepo sečivo zarijem tebi među rebra kroz debele naslage masti. I to može, amigo!

Uzeo je nož i presekao Vajatu veze. Maršal se tek sada osetio slobodnim.

Ne ispuštajući trojicu čuvara zakaona s očiju, skinuo je svoj opasač sa zida, levom rukom presekao kockaru veze i pružio mu Bejkerov kolt.

Onda je uzeo sačmaricu iz šerifovih ruku. Učinio je to tako grubo da je Laban poleteo za puškom preko cele kancelarije.

I dvojici pomoćnika oduzeo je oružje.

— Napred u ćelije!

U toku jednog jedinog minuta situacija se iz osnove promenila.

Čovek iz Misurija ostao je da stoji ispred vrata ćelije.

— Šerife Laban, bićete izvedeni pred oblasnog sudiju. Optužujem vas za višestruko ubistvo i za pokušaj ubistva Džona Derondija i mene.

— Ko ste vi, čoveče, da tako nešto učinite? Vi, bedni lupežu — siktao je šerif iz ćelije.

Maršalove oči su sevale.

— Moje ime je Erp, Banč Laban. Već sam vam do sada to rekao dva puta. Vajat Erp.

Maršal izvuče iz džepa zvezdu i podnese je šerifu pod nos.

— Vaš životni put je završen, bar što se tiče šerifске karijere i slobode. Vi ste jedna usijana glava, podmukao i opasan čovek, kome će suditi oblasni sudija. Smatram da ćete najkasnije za mesec dana posetiti na jednoj, inače vama tako dragoj, goloj grani. Tada ćete na svom putu do pakla verovatno sresti nekoliko momaka, koje ste tamo tako hitro poslali. Doviđenja, Banč Laban. Ja ću se, naime, vratiti u Las Palomas na suđenje.

Zatim su obojica napustili zatvor. Iza njih se nije čuo ni uzvik besa, ni poziv u pomoć. Sve je bilo mirno.

Negde napolju, van grada, na proplanku dreždao je smrknuta lica plitkourni pomoćnik šerifa Flab Vilkins. U ruci je držao vešto napravljenu omču i čekao da je prebaci preko isturene, gole grane...

Obojica su sada stajali u glavnoj ulici. Vajat pogleda kockara.

— Zašto ste mi dali nož? — upitao je, vraćajući mu ga.

Derondi se neodređeno osmehnou i stavi nož u futrolu.

— Ne znam ni sam. Iznenada mi se učinilo da se možda možemo izvući iz ove zamke. Eto, pokazalo se da vam čak ni taj nož nije bio po-

treban. Nego, slušajte. Ako i niste Vajat Erp, mogli biste mirne duše to biti. Jer način, na koji ste nas izvukli, bio je jednostavno čaroban.

Vajat pređe pogledom preko fasada kuća na suprotnoj strani ulice.

— Zna li možda gde stanuje predsednik opštine?

— Slučajno znam. On je moj stari poznanik iz Santa Fea. Nekada ranije i sam se kockao. Kada mu je toga bilo dosta, prestao je i smestio se ovde kao častan građanin. Bio je kud i kamo mudriji od mene. Njega radi sam uglavnom i došao u Las Palomas. Pre dva meseca sreo sam ga u Santa Feu na ulici. Pričao mi je o svom novom životu, Las Palomasu i miru, koji ovde ima. Stanuje tamo preko, u onoj kući na uglu. Čak me je i pozvao da ga posetim, ali ja verujem da njegova žena ne bi bila naročito oduševljena mojom posetom...

Pošli su prema predsednikovoj kući.

Kid Marvelston bio je čovek uzana lica. Vajata je odmah podsetio na profesionalnog kockara. Bio je lepo, građanski odeven, imao oštre, budne oči i bujnu kosu.

Iznenadeno je pogledao dvojicu ljudi, koje mu je žena najavila. Gosti su ga zatekli za kuhinjskim stolom, kako pije kafu. Pre nego što su ušli u kuhinju, upitno je pogledao ženu i nabrao čelo.

— Derondi? Šta li on traži u ovo doba?

— Sa njim je još jedan čovek, koji izgleda mnogo bolje...

— Bolje? — gotovo se breću predsednik. — Sto puta sam ti do sada govorio, Meri, da ne ceniš lju-

de prema njihovom spoljnjem izgledu. Pusti ih da uđu.

Maršal i kockar udoše u kuhinju.

Kada je Marvelston ugledao Vajata Erpa, nesvesno je ustao sa stolice i obrisao ruke.

— Helo, pa to je Morgan Erp! To jest ne, izvinite, vi ste stariji...

— Ja sam Vajat Erp — reče maršal.

Predsednik mu srdačno pruži ruku.

— Vajat Erp! Grom i pakao! To se zove iznenađenje! Ja sam vašeg brata Morgana upoznao u Santa Feu. Ah, da, juče sam čuo da je on ubijen. Veoma mi je žao.

Vajatovo lice postade tvrdo.

— Da, ubijen je. To su učinila pe-torica otpadnika i zajedno pobegla iz Tombstona. Jednog od njih sam pratio sve do Las Palomasa.

Opisao je predsedniku opštine Frenka Stilvela.

Na to Derondi oštro zviznu kroz zube.

— Hej, pa ovaj čovek čuči, rešetku uz rešetku, uz mene celu noć, a ne kaže mi da goni tog lupeža. Njega sam, naime, juče video. Ukrcao se na voz prema severu.

Vajata kao da je neko ošinuo bičem.

— Voz prema severu?

— U to se mogu zakleti.

— Kada polazi sledeći voz za Santa Fe?

— Za pola sata — uzvрати predsednik.

Derondi promrši:

— Vi ovde imate divnog šerifa, Marvelston. Uvrteo je sebi u glavu da ovog čoveka obesi u praskozorje. Da ne bi bio usamljen, strpao je i

mene u ćeliju da mu pravim društvo. Naravno i na goloj grani. Bila je to lepa i jevtina noć. Da ne propustim primedbu, u vašem zatvoru nema ni ležaja, ni tronošca.

— Ma šta to govorite? — promuća predsednik iznenađeno.

Kockar ga podrobno obavesti o svemu.

Marvelston prosto nije mogao da poveruje.

— Ako je to doista tako, ispuniće se moja davnašnja želja: ta prijava svinja će najzad stići na robiju u Fort Vort.

— Ispuniće se, ne brinite — reče Derondi suvo. — Vajat Erp je tom debeljku obećao da će doći u Las Palomas na suđenje.

—o—

Četvrt sata kasnije stajao je Vajat kraj stanične zgrade, zagledan u šine koje su vodile put severa.

Na istoku su se pojavili prvi zraci sunca. Noćna vlaga kao da je još izbijala iz peskovitog tla.

Džoni Derondi je stajao naslonjen na jedan od stubova staničnog trema, premećući cigaretu sa jednog kraja usana na drugi.

— Šteta što već morate dalje. A dvostruka je šteta što neću doživeti kako Dok Holidej dolazi ovamo da osveti svog prijatelja.

Vajat mu odgovori, ne skidajući pogled sa šina:

— Budite srećni što to niste morali da doživite i što sam sve uspeo da uredim bez njega.

Derondi odgurnu kamičak, koji mu je bio ispred nogu. Kamen udari o šinu i začu se metalni, pevajući ton.

— Da li biste imali nešto protiv da jedan deo puta idem s vama, maršale?

Rekao je „maršale“. Vajat ga pogleda upitno.

— Kuda to nameravate?

— Meni je svejedno. Malo s vama.

— To nipošto nije udoban put. Mislim, ovaj, kojim ja idem, Derondi.

— Svejedno, ni ovde nije prijatno.

— Da budem iskren, amigo, najradije idem sam.

Derondi klimnu glavom u znak odobravanja i zagleda se u zemlju.

— Razumem. I vaš prijatelj Holidej je isti kao vi. Najradije je sam.

Konačno je voz stigao. Vajat pruži kockaru ruku. Rastali su se. Vajat odvede svog ždrepcu u furgon i smesti se u kupe. Uskoro odjeknu zvižduk i voz počeo da se kotrlja.

—o—

Za trideset dve milje do Santa Fea, trebalo je zahuktalom „Meksiko ekspresu“ dosta sati. Dvanaest milja ispred grada voz se zaustavio poslednji put. Bila je to malena stanica Penablanka. Vajat izvede ornog ždrepcu ispod rampe i odjaha dalje, a voz nastavi da se kotrlja.

Bila je noć, kada je čovek iz Misurija stigao u Santa Fe. Od poslednjeg Vajatovog boravka, grad se mnogo povećao. Bio je najveći, najšarolikiji i najlepši od svih gradova na zapadu.

Vajat se uputi prema šerifskoj kancelariji.

Jonas Lonegan, oblasni šerif, pođe maršalu u susret ozbiljna lica.

— Vajat, kakva radost što vas vi-

dim, i kakva žalost, ono što se dogodilo! Čuo sam za ono s Morganom. Nemam reći koliko me je to potreslo. Bio mi je najbolji prijatelj. Nesrećnik! A bio sam uveren da će uskoro ovde poneti prvu zvezdu. Boljeg čoveka za taj posao nije bilo i kao što znate, ja sam ga već bio predložio. Suviše sam star, Vajat. Sedite, molim vas. Mogu li nešto da učinim za vas?

Dobrodušni starac se ustumarao.

Vajat reče mirno:

— Ja sam za petama jednom od njegovih ubica.

— Sirli Bil?

— Kako vam je to palo na pamet?

— Mislilo sam da je on morao biti u to umešan.

— Da se nije možda ovde pojavljivao? — ispitivao je Vajat s nevericom.

Lonegan odmahnu glavom.

— Ne, srećom nije. Da nije Stilvel u pitanju?

— Aha.

Lonegan dodade.

— Svi poznajemo te lupeže iz Tombstona. Kao da ih ceo zapad poznaje. Sirli Bil, Frank Stilvel, Kleborn i ostali.

— Jedan od najgorih je Pit Spens.

Lonegan tog čoveka nije poznavao. Kao što se zna, Spens je umeo veoma vešto da se drži sa strane, u senci, ne izlazeći na svetlost dana, niti u prvi plan. No, bez obzira na to, bio je jedan od najgorih zločinaca u Klantonovoj bandi.

— Frank Stilvel, dakle — reče šerif tiho, s neskrivenom brigom u glasu.

Frank Stilvel, treba, dakle, da je ovde, u Santa Feu. Ubica Stilvel! A

Vajat Erp je stigao da ga uhvati, jer je to ne samo želeo nego i morao.

Lonegan je ostario i osedeo, noseći zvezdu. Odavno mu je bilo jasno da je prestar za posao u ovom gradu. No, zlo je bilo u tome što, kad bi vratio zvezdu, novaca više ne bi bilo. Nešto kao penzija, ili slično, na divljem Zapadu nije postojalo. A uštedeti? Ko bi još od pedeset dolara mogao nešto i da uštediti!

— Da li je sasvim sigurno da je on u Santa Feu? — upitao je Lonegan razvučenim glasom.

Vajat odmahnu glavom.

— Ne, ali je verovatno. Jasno je da je od Las Palomasa dovede mogao da siđe na ma kojoj stanici.

Sedokosi šerif odahnu s olakšanjem.

— Znači, moguće je da nije ovde?

— Kao što sam vam već rekao — objašnjavao je Vajat, osećajući tačno kako teško pada ovom starom čuvaru zakona pomisao da se u gradu nalazi tako opasan zločinac. Stari Lonegan je bio, doduše, iskren i odan prijatelj Morganov, ali nikada veliki borac. Za njega bi bilo krajnje neprijatno da doživi takav žestok obračun, kakav bi bio između ozloglašenog tombstonskog bandita Frenka Stilvela i čuvenog maršala Vajata Erpa.

No, uprkos svemu, skinuo je kaput s čiviluka, opasao revolver i rekao:

— Idem s vama. Pročešljaćemo sve krčme.

Vajat odbi.

— To bi Stilvel veoma brzo saznao. Ne, ja to moram izvesti na svoj način.

— Da vam dam nekog od svojih momaka?

Lonegan pri tom pokaza na vrata pomoćne prostorije, u kojoj su boravili njegovi pomoćnici. Čovek iz Misurija je i to odbio.

— Došao sam ovamo samo da vas obavestim. Osim toga, nije bilo isključeno da ste saznali nešto o Stilvelovom boravku u Santa Feu...

-o-

Bilo je pola dvanaest.

Vajat je pretražio nekoliko saluna i, gde god je to bilo moguće, ulazio kroz dvorišna vrata. Sada se već nekoliko minuta nalazio u ozloglašenom lokalu Santa Fea, u baru „Vatra”.

U lokalu nije bilo mnogo gostiju. Vajat je prvo ušao u dvorište i tamo osmotrio konje, a onda ušao u hodnik, gde se gotovo sudario s jednom mladom ženom.

Bila je to lepa Mabel Florestan, ćerka Džona Florestana, vlasnika saluna.

— Morg! — ote se devojci. Onda, iznenađeno stavi ruku na usta.

— Izvinite, gospodice, veoma mi je žao što sam vas uplašio...

— Vi niste Morgan — rekla je, pošto je čula Vajatov glas.

— Ne, ja sam njegov brat.

— Vajat možda?

Maršal potvrdi. Devojka ga uhvati za ruku.

— Mister Erp, ja, ovaj, meni je strašno žao. Jutros se o tome govorilo u gradu. Ja sam ga tako...

Briznula je u plač, a onda se okrenula i otrčala u kuhinju.

Čovek iz Misurija je nekoliko trenutaka stajao sam u hodniku i po-

tišteno gledao pred sebe. Onda se uputio prema vratima, koja su vodila u lokal.

U sred velike prostorije, ispod dveju lampi, nalazio se sto. Levo je bio šank. Vajat se prisetio da je ovamo navraćao sa Morganom pre više godina. Tada je Morgan bio pomoćnik šerifa i svog slavnog brata, koji ga je posetio, odmah je doveo ovamo.

Zašto, to danas Vajat više nije znao. Možda je hteo da mu pokaže devojku.

Vajat pride šanku, pošto je prethodno pogledao ko se nalazi u lokalu.

Na vratima se pojavila Mabel. Sagnula se i upitala:

— Šta mogu da vam ponudim, gospodine?

Vlasnik lokala, koji je upravo izvlačio zapušač iz flaše, podiže pogled i nabra obrve.

— Hej, zar se mi ne poznajemo? Ko ste vi?

U tom trenutku se zavesa od perli razmaknu i vlasnik Florestan okrete glavu u tom pravcu.

— Grom i pakao, ako ovo nije Džoni Derondi, onda sam ja Linkoln!

Vajat takođe odmah okrete glavu.

Doista, to je bio kockar. Pošao je prema šanku, vukući noge. Obišao je najmanje dvadeset ljudi, koji su se okupili oko velikog kockarskog stola. Dodirnuo je obod šešira i rekao:

— Rakiju molim!

Florestan pohita da mu doda flašu i čašu.

— Ali, to je ogromno iznenađenje za mene, mister Derondi! Nisam imao pojma da ste se vratili u grad.

— Mnogi su se iznenadili — uzvрати kockar i pogleda Vajata. — Hello, mister!

Maršal izvuče iz džepa jednu od svojih crnih cigara i kresnu šibicu. Kockar mu je govorio:

— Bilo mi je prilično dosadno u Las Palomasu. Osim toga, voz je išao tako lagano, da sam bez muke uspeo da uskočim u poslednji vagon. Moram da priznam da se iznenada nisam osetio tako starim i tako izgubljenim.

— A vaš konj? — upita Vajat kroz oblak dima.

— Poslao sam već pismo onom momku, kome sam namerio svoju ragu.

Mabel je neprijateljski posmatrala kockara. Vajatu taj pogled nije promakao.

Derondi se počea iza uha.

— Kada bolje promislim i ovde ima ljudi, koji me ne mare. Ova ledi, na primer.

Devojka prosikta.

— Šta još hoćeš ovde? Rekao si da odlaziš. Dakle, zašto si se vratio?

Vlasnik lokala, koji je ovo čuo, promrsi ljutito:

— Ućuti već jednom! Prvo si htela onog čuvara zakona, koji te očigledno nije hteo, a onda si htela... — prekinuo je u pola rečenice i dodao uzbuđeno: — Pardon, mister, vi ste jedan od njegove braće? Virgil, ili?

— Ne — umeša se Mabel — on je Vajat Erp.

Iako je to mogao da pretpostavi, Florestan je bio krajnje iznenađen. Čaša, koju je upravo oprao, ispala mu je iz ruke.

— Vajat Erp! Veliki Vajat Erp, ovde, u mojoj krčmi! Pakao! To

mora da se proslavi. Hej, momak, sklanjaj ove flaše odavde! Napred! — Doturio je kelneru nekoliko flaša, govoreći: — Neka Gordon stavi belu kecelju! Ovo moramo proslaviti! Ljudi...

Devojka ljutito pogleda oca.

— Možda on to uopšte ne želi, tata.

— Ne želi — negodovao je kafe-džija. — Slušaj, ponašaj se upravo tako kao da on svakog dana dolazi kod nas. Ne, ne, ovakav dan mora da se slavi.

Derondi se naže prema Vajatu.

Bilo je tačno petnaest do dva-naest.

— Imam jednu sitnicu za vas, maršale...

— Da?

— Čovek, koga ste tražili u Las Palomasu, ovde je. Video sam ga pre nekoliko minuta u baru „Usijani žig“.

U to sa prozora odjeknu hitac. Džoni Derondi se zanese. Metak mu je okrznuo slepoočnicu, a onda pogodio devojku s druge strane šanka.

Mabel Florestan je stajala kao okamenjena.

Derondi se sruči na čoveka iz Misurija, a onda kliznu na kolena.

Vajat skoči napred i ustremi se prema ulazu.

Dva čoveka se baciše na njega da ga spreče.

— Pustite me! — vikao je Vajat.

No, pošto oni na to nisu reagovali, maršaku nije ostalo ništa drugo nego da jednog udari pesnicom u vrh brade, a drugog se oslobodi udarcem u grudi. No, odmah su se još nekoliko gostiju ustremili na njega. Čovek iz Misurija je jednog odgurnuo, drugog udario pesnicom u pleksus,

trećeg dograbio i bacio na ostale. Dobio je vazduh i potrčao dalje. U sledećem sekundu pritrčase još dvojica.

— Pustite ga da prođe! — vikao je kafedžija iz sveg glasa. — Pustite ga, idioti, to je Vajat Erp!

Ljudi se odmah izmakoshe i stadoše kao ukopani.

Vajat pogleda kroz ulazna vrata napolje, a onda otrča dalje, levo, prema prozoru, otvori ga i uskoči. Lice mu je bilo izgrebano, košulja pocepana, a bol u glavi gotovo neizdržljiv.

☆

Kada se kroz pola sata vratio, u lokalu je vladala grobna tišina. Levo od šanka u naslonjači, sedela je devojkica. Stari, sedobradi čovek sa naočarima u zlatnom okviru, nagnuo se nad nju i pokušavao da je umiri.

— Nije opasno, dete moje, izvađiću vam metak bez muke, čim mi dečko donese torbu sa instrumentima. Metak nije prodro duboko. Nije opasno po život.

Napred, ispred šanka, ležao je čovek na podu.

Džoni Derondi. Lice mu je bilo blede, a pogled staklast.

Ljudi oko njega stajali su ćutke, ništa ne preduzimajući.

Vajat se naže nad ranjenika.

— Džoni!

— Vajat — mucao je kockar. — Žao mi je da vam nisam mogao učiniti uslugu...

— Ali, sve je u najboljem redu — lagao je maršal.

— Tako? To bi bilo lepo. Ali sa mnom je gotovo, ovo je kraj...

— Koješta!

Maršal pride lekaru.

— Doktore, jeste li već pregledali ovog čoveka?

— Morao sam prvo da umirim devojkicu — pokušavao je lekar da se brani.

— Pola sata vam treba da je umirite, dok ovaj čovek ovde iskrvari. Doktor Kalriv promrsi.

— Ali, mister, to je samo...

Čovek iz Misurija zagrne.

— Ćutite i pomozite mu!

Ranjenik s mukom podiže ruku.

— Pustite to, Vajat. Gotovo je...

— To ne bi valjalo po doktora — uzvratiti Vajat oštro i okrete se.

Kada je prišao devojkici, na njenom licu zaigra jedva primetan osmeh.

— Veoma mi je žao, mister Erp. Mislim, ono sa Morgom. Veoma sam ga volela, ali je on otišao kod vas.

— Šta je sa Džonom Derondijem? — upita kafedžija blede lica. Nije se ni usudio da pogleda ranjenika.

— On umire — uzvratiti Vajat suvo. — Umire, jer lekar nije hteo da se pobrine o njemu.

Kockar nije umro. U poslednjem trenutku uspeo je da grobaru skoči sa lopate.

Sutradan rano ujutro došao je Erp u pansion, u koji su smestili kockara. Na svoje veliko zadovoljstvo ustanovio je da je ranjenik prebrodio krizu.

— Vi ste jedan veoma živav momak, Džoni.

— Šta je sa Stilvelom? — bilo je prvo kockarevo pitanje.

— Umakao je.

Derondi umorno klimnu glavom.

— Vlasnik saluna je bio ovde. Isporučio mi je pozdrave od Mabel. Njoj je već sasvim dobro. Florestan

mi je ispričao zbog čega je strelcu iz zasede uspeo da umaćne. Morali ste da se tučete sa nekoliko pijanih volova.

Vajat se okrete i pride prozoru. Zamišljeno je posmatrao ulicu okupanu prvim, zlatnocrvenim zracima jutarnjeg sunca.

— On više nije u Santa Feu.

— Otkud to znate, maršale?

— Uveren sam u to, Džoni. On zna da sam ovde. Vas je prepoznao u baru i pošao za vama. Tako je uspeo da vidi i mene. I promašio je. On je loš strelac, U Tombstonu je bilo isto: kroz prozor, pogrešnog čoveka.

Vajat pride ivici kreveta.

— Ali, ja ću ga pronaći, Džoni. U to budite uvereni.

Derondi potvrdi.

— Znam to, maršale. Šteta je samo što vam ne mogu pomoći. Rado bih još deo puta sa vama...

— Na žalost, morali ste da doživite ovo i da se uverite da je to veoma opasna avantura.

Pružili su jedan drugom ruku i pozdravili se.

Čovek iz Misurija u tom trenutku sigurno nije mogao ni da sluti da će se s tim čovekom još jednom sresti kroz nekoliko godina i to pod užasnim okolnostima.

Posle toga se maršal pozdravio sa šerifom i sa Mabel Florestan.

Devojka je svojim od groznice vrelim rukama držala maršalovu mišicu. Oči su joj bile vlažne.

Ona nipošto nije bila lakomislena devojka. Pre bi se moglo reći da je nesrećno biće u nesrećnoj zemlji. Čovek, koga je volela, otišao je da

pomogne svom bratu u obračunu s razbojnicima. Sada je bio mrtav.

Drugi čovek, koji joj se dopao i udvarao, takođe je otišao. Vajat reče tiho:

— Džoni Derondi je pitao za vas.

— Zar jeste? — Devojka pocrvene i skloni pogled.

— Da, da, pitao je.

— I, hoće li ozdraviti? — Prizvuk straha osećao se u glasu.

— Sasvim sigurno, njemu je neko potreban. Potrebna mu je, u stvari, dobra žena. Kad bi to imao, bio bi divan momak.

Mabel reče šapatom:

— On neće da ostane ovde.

— Zbog toga što mu baš takvo biće nedostaje, gospođice Mabel. Slušajte, ja ću sledećeg meseca doći ovamo. Jahaću sa Dokom Holidejem natrag u Kansas, u Dodž Siti. Rado bih vas posetio. Ne možete ni da pretpostavite koliko bih se obradovao, kada bi tada mogli nešto lepo da mi saopštite.

Rekavši to, pohitao je prema vratima.

— Šta na primer? — upita devojka slabim glasom.

Čovek iz Misurija je već upola otvorio vrata i pogledao devojku preko ramena.

— Hm, na primer da ćete se uskoro zvati gospođa Mabel Derondi.

Devojčino lice ponovo obli rume nilo.

Iz druge sobe iziđe otac.

— Mabel, dete, boli li te?

Devojka odmahnu glavom i krajem čaršava obrisa vlažne oči.

Maršal se raspitivao na stanici. Međutim, Frenka Stilvela niko nije video. Tako je i pretpostavljao. Te-

ško je bilo poverovati da će razbojnik nastaviti put željeznicom. Znači, odjahao je.

Ali kuda?

Da li je krenuo dalje, prema severu? Ili, se možda opredelio za istok? Nije isključeno da se vratio na jug?

Čovek iz Misurija razmisli nekoliko trenutaka, pa napusti grad u pravcu zapada. Nije imao nikakav poseban razlog za to. Prosto ga je nešto gonilo da tako postupi, šesto čulo, koje ga je retko izneverilo.

U kasno popodne stigao je do stare misije San Isidro. Ugledao je celavog čoveka kako nedaleko od drumma obrađuje zemlju. Vajat zaustavi konja blizu njega i upita ga za Stilvela.

Kaluđer je razmišljao, a onda klimnuo glavom.

— Da, da, sećam se dobro. Video sam jahača, koji odgovara vašem opisu. Došao je sa zapada i odjahao prema istoku.

— Čovek, koga tražim, morao je doći sa istoka.

— Sa istoka? Može biti. U svakom slučaju, ja sam ga video. To staje jedan dolar.

Vajat odmahnu glavom.

— Nikad nisam mario kaluđere koji prosjače, stari. Međutim, lažljivci uvek moraju da računaju na to da od mene dobiju batine.

Čovek očigledno nije bio ni malo bogobojažljiv. Opsovao je žestoko, a nije se ustručavao ni da stranca obaspe kletvama.

— Vrag te slomio, stara škrtice!

Čovek iz Misurija je prilično odmakao, a još uvek je do njega dopirao ljutiti kaluđerov glas.

To, dakle, nije bilo nikakvo oba-

veštenje. Nastavio je put dalje prema zapadu. Sledećeg dana prošao je pored severne granice indijanskog rezervata Laguna i nastavio put kroz pokrajinu Valencija.

Između Granta i Anakonde naišao je na drum, koji vodi od Albuquerka do Galupa, a onda dalje za Arizonu.

Bio je to najopasniji i najozloglašeni deo pruge „Arizona”. Tu su vozovi još do prošle godine napadani i pljačkani.

Maršal je neko vreme jahao uz prugu. Upravo je hteo da skrene prema jugozapadu, kad je primetio trojicu jahača, kako mu idu u susret.

Bili su to prašnjavi momci, zarašli u brade, pohabanih odela i naoružani do zuba. Vajat je hteo da izbegne susret sa njima, skrenuvši malo više južno, ali su oni poterali konje direktno na njega.

Srednji jahač zabaci svoj prljavi šešir na zatiljak i reče, razvukavši usta:

— Helo mister! Kako stoji stvar sa nekoliko nedeljnih centi?

— S čim?

— Sa nekoliko nedeljnih centi. Sutra je nedelja, a tada svako voli da mu se nešto nađe u tanjiru. Vi već shvatate.

Vajat se podbočio desnom rukom na vrh sedla i ispitivački posmatrao lupeže.

— Hej, vi ste izgleda tvrđi na ušima, čoveče! — procedi lupež, koji ga je već oslovio.

— Uopšte nisam — uzvрати Vajat.

— Koliko da vam bude jasno, čoveče! Mi smo Feranovi. Tu nema šale. Zbog čega se tako cerite?

Čovek iz Misurija skide šešir i počeo mirno da briše traku.

— Gore, u Ilinoisu, imao sam tetku, koja je jedan svoj ćilim, veliki i šaren, zvala Feran.

Tri lupeža se zbunjeno pogledaše.

Najotresitiji od njih, onaj koji se već obraćao Erpu, reče:

— Zabranjujem vam da tako govorite. Ja sam Čip, ovaj sa krivim nosom je Stan. Ovaj drugi, koji izgleda kao da će svakog trenutka zaspasti, je Niki.

— Moje ime je Erp — reče Vajat da prekrati stvar.

Tri lupeža se za trenutak ponovo zbunjeno pogledaše, a onda gotovo u istom trenutku prsnuše u smeh.

— Oho! To je nešto! On se zove Erp. Zna, mister, to što ste nam rekli, silno nas zabavlja. I mi se onako, uz put, zovemo Feran. Moje pravo ime je u stvari Holidej. Dok Holidej. Da, da, šta se čudite? A onaj tamo, onaj krivonogi, on je Lik Šort. To vas obara s nogu? Ovaj drugi ubojica, on je Bat Masterson. Zar to nije susret, mister Erp, koji vaše srce ispunjava radošću?

Smeh kao da je čarobnim štapićem sklonjen sa lica Čipa Ferana. Između obrva mu se usekla duboka bora. Promrsio je gnevno:

— Dakle, kako stoji stvar sa nedeljnim centima?

— Veoma mi je žao, „Dok Holidej“, — uzvratila Vajat ledeno — ali ja nemam ništa za poklanjanje.

Čip se okrete u stranu, izmenja pogled sa braćom, a onda desnicu primače dršci revolvera.

— Da sam na vašem mestu, bio bih veoma oprezan — upozoravao ga je maršal, koji je sa lupežima ove vrste imao i te kakvo iskustvo.

— Ma šta napričaste, Erp! Čoveče, ako se već razmećete jednim tako velikim imenom, onda svakako morate imati i nekoliko centi za trojicu siromašnih momaka.

— Ja se ne razmećem nikakvim velikim imenom. A sada s puta, momci!

Vajatov glas je iznenada bio oštari, preteći.

Tri lupeža su piljila u maršala. Onda je dremaljivi Niki, baš on, potegao revolver.

Odjeknula su dva hica.

Prvi je izbio Nikiju kolt iz ruke, a drugi zbacio Čipu šešir s glave. Kao okamenjeni, sedeli su lupeži na svojim konjima. Najzad Čip promrsi:

— Jeste li videli ovo, momci? On se usudio da meni, Čipu Feranu, zbaciti šešir sa glave. Za to postoji jedna jedina kazna, čoveče, a to je smrt!

Vajat je odmahivao glavom.

— I sa time bih bio krajnje oprezan — rekao je mirno. — Nikad se ne zna. Apači kažu da je smrt kao bumerang. Često se vrati i pogodi onog, ko ga je bacio.

— Brbljarije! — prosikta Čip.

Stan je, međutim, ćutao. Izgledao je najopasnije od sve trojice.

Čipov šešir je ležao na zemlji. Savim jasno se mogao videti mali kolt, zadenut iznutra za traku.

— To je stari trik, Čip — rekao je Vajat i pokaza na šešir. — Na žalost, dobro ga poznajem: skineš šešir, izvučeš revolver i pucaš. Takvi šeširi su mi oduvek bili sumnjivi. Ja sam po prirodi podozriv. Prvo što uradim, to je da takav šešir bacim u prašinu.

Čip okrete glavu i pogleda Stana.

— Šta kažeš na to?

— Ne znam još — odgovori lupež kroz zube.

— Šta to znači: — još ne znam?

— negodovao je Nik. — Taj momak mi je povredio ruku.

— To je prljava laž! — uzviknu čovek iz Misurija ljutito. — Obećavam ti da ću sledećim metkom nadoknaditi ono što sam prvim propustio.

Blag povetarac duvao je preko savane. Nebo je bilo plavo, bez ijednog oblaka.

— Koliko još tu nameravaš da stojiš i razmišljaš? — bregnu se Čip na svog brata, ne ispuštajući pri tom stranca s očiju.

Na iznenađenje svih, Stan povuče uzde i reče:

— Predlažem da nastavimo dalje.

— Šta? — zabezeknu se Čip. — A to što je pucao?

— A naš novac? — dodade Nik, silazeći s konja. Pošao je da podigne svoj kolt sa zemlje.

Stan Feran je nekoliko minuta posmatrao stranca. Onda je iznenađa došao do zaključka da je najbolje da zaboravi hice i odrekne se nedeljnih centi. Okrenuo je konja i poterao ga preko šina u pravcu severa.

Braća su pošla za njim, ali tek pošto su stranca obasuli psovkama i pretnjama. Kada su, najzad, stigli brata, koji je odmakao napred, Čip procedi kroz zube:

— Šta ti bi odjednom? S tim momkom bismo za tili čas izašli na kraj. Ona dva hica bili su blef i slučajnost.

Stan je ćutke nastavio da jaši.

— Otkada dozvoljavaš da te blefiraju? — pitao je dremaljivi Nik.

— Blefiraju? — uzvratil Stan, ne okrećući glavu. — Budale jedne! Da li ste već čuli za veliki revolver bantlajn specijal, koji izvestan čovek nosi na levoj strani?

— Šta uvijaš? Govori!

Tada Stan Feran konačno zaustavi svog ričana i prezrivo odmeri braću.

— Vi ste glupaci i to ćete ostati. Ni ja nisam mnogo bolji, jer bih u protivnom odavno prestao da jašim sa vama. Zar niste videli strančeve oči? Tvrde i hladne. Da li je neko od vas video kako je izvukao kolt iz opasača? I kada, mislim. Ja nisam. Tek, revolver mu se stvorio u ruci i dva metka ispaljena jedan za drugim, nepogrešivo su pogodila cilj.

— Ali, to je bio samo blef — ubaci Čip.

— Blef? Jadna sanjalice! To nije bio ni blef, ni slučajnost. To je bila nepogrešiva sigurnost velikog, čuvenog...

— Ti misliš — mucao je Nik — da je on zaista bio jedan od Erpovih?

— Da, upravo to mislim. Ne jedan od Erpovih, nego baš Vajat Erp.

— Ti si sasvim lud — odmahnu Čip rukom.

— To si ti lud, još odavno! Bio je to Vajat Erp. Kada biste vi, umesto da stalno dremate, slušali šta ljudi pričaju, i novine, koje skupljate da biste lakše zapalili vatru, ponekad i pročitali, znali biste da Vajat Erp nosi na levoj strani veliki bantlajn specijal.

— Takav može da nosi i bilo ko drugi — ubaci Nik.

— Tako je, ali on je sa tim ču-
dom od revolvera pucao i pogodio, a
to ne može svako.

Time je ovaj slučaj za lupeža Sta-
na Ferana bio okončan.

Njegova braća više nisu ništa ni
dodala, ni pitala, i na sreću ovog
puta rešila da poveruju da je Stan
ipak najmudriji od njih.

Čovek iz Misurija je trojicu lu-
peža pratio izvesno vreme pogle-
dom, a onda odjahao dalje.

U podnožju Kontinental planina
odlučio je da prenoći. Čim se zavio
u pokrivač, odmah je zaspao.

Neobičan šum probudio ga je u
sred noći. Otvorio je oči i na če-
tiri jarde od sebe ugledao čoveka.
Bio je visok, plećat i stajao je mir-
no. Konture su se ocrtavale prema
nebu obasutom zvezdama.

Bio je Indijanac.

Ni jednom drugom ljudskom bi-
ću ne bi uspelo da se tako neprime-
ćeno približi čoveku iz Misurija.

Crvenokožac je stajao nepomično
i posmatrao spavača. Ni Vajat se
nije pomerio. Ispod spuštenih kapa-
ka motrio je Indijanca. Iznenada
podskoči i baci se u stranu. U sle-
dećoj sekundi držao je svoj veliki
revolver u ruci. Tek tada je ugle-
dao ljude, koji su čučali iza Indi-
janca. Bilo ih je petorica. Takođe
crvenokošci. Tada mu reče Indija-
nac, koji je stajao:

— Beli čovek može da baci svoje
oružje. Nema nikakvu šansu.

— To će se tek videti. Ja sam se
jednom našao protiv devet ljudi i
evo, još uvek sam živ.

— Protiv devet Indijanaca?

— Protiv belaca. Među Indijanci-
ma nemam neprijatelja.

— Svaki beli čovek je neprija-
telj Indijanaca.

— To nije istina. Ti si Zuni. Ve-
rovatno poznaješ poglavicu Keko-
Lena. On je moj prijatelj.

Indijanac je pažljivo slušao reči
nepoznatog belca, pa je tek posle
izvesnog vremena rekao:

— Keko-Lena je moj otac. On je
mrtav. Ti nisi njegov prijatelj. Ti
si lažov.

Vajat Erp se uspravi.

— Ja ću ti oprostiti tu uvredu,
crveni čoveče, jer ne znaš šta govo-
riš. Ja sam pre šest leta, zajedno sa
svojim prijateljem Dokom Holide-
jom i poglavicom Zuni Indijanaca,
Keko-Lenom, kod Blek Roka poma-
gao u borbi protiv belih razbojnika.

— Sa tvojim prijateljem Holide-
jom, rekao si? — ponovi Zuni. —
Govoriš li možda o Doku Holideju?

— Aha.

— Hoćeš li time da tvrdiš da si ti
Vajat Erp?

— Ja jesam Vajat Erp.

Na to Indijanac bez straha priđe
bliže.

Vajat ga je odavno prepoznao,
znao je da je to poglavica, ali je
morao prethodno da se uveri.

Keko-Lena ga je posmatrao ispiti-
vački, a onda mu pruži ruku.

— Pozdravljam te, beli brate. Mo-
ram ti reći da bi odavno bio mrtav,
da se u mom životu nije pojavio čo-
vek kakav si ti i naučio me da nije
ni dobro, ni potrebno ubijati svakog
belca. Ja, naime, već dosta dugo
ovde stojim i posmatram te.

Tako je Vajat Erp u sred noći
sreo čoveka, kome je pre mnogo go-
dina učinio uslugu i pomogao mu.

Njegovo dobro delo urodilo je plodom.

Sedeli su ćutke jedan uz drugog i pušili. Mala logorska vatra je tinjala.

Konačno poglavica prekide ćutanje:

— Moj beli brat sigurno hoće da pita zašto Keko-Lena nije više u rezervatu sa svojim ratnicima, iako je u tvom prisustvu to potpisao pred belim vojnicima.

— Nisam ništa mislio da pitam — izvlačio se Vajat.

— Ipak, ja ću te obavestiti.

Tako je maršal, po ne zna se koji put, čuo istu priču. Vladini agenti su prevarili Indijance i nisu ih snabdeli mesom, tkaninama, hlebom, drvetom i kožom, iako je vlada to strogo naredila, propisujući čak i količine. Indijanci su veoma teško živeli, pa su pobegli iz rezervata da bi u slobodnoj savani sami ulovili i nabavili ono, što im je u rezervatu bilo uskraćeno.

Maršal je ćutke, strpljivo slušao. Šta je, uostalom, na to mogao i da kaže? U njegovoj moći svakako nije bilo da pomogne Indijancima. Istini za volju, tu i tamo je ponešto pokušavao i uspevao. No, sve je to bilo samo kap u moru i uvek vezano za užasne napore i neprijatna iskustva.

Poglavica Zuni Indijanaca je posmatrao belog čoveka, pogledom punim iščekivanja. Plamićci male logorske vatre osvetljavali su mu ozbiljno, bronzano lice.

— Hoće li nam naš beli brat pomoći i još jednom se boriti za nas?

— U redu, pokušaću. Ali, tek nešto se budem vratio sa ovog puta

i krenuo natrag za Santa Fe. Gde mogu da te nađem?

— Ovde, tačno ovde, šerif Erp. Ovde ćemo čekati na tebe, jer ti verujemo. Iako sam pobegao iz rezervata, do sada sam činio samo ono, što si mi ti savetovao. Mislim da je tako dobro. Ali nam moraš još jednom pomoći. Ako to učiniš, nećeš zažaliti...

Kada je Vajat krenuo, zvezde su bledele, ustupajući mesto svetlosti dolazećeg dana.

Nemi i uspravni kao stabla drveća, stajali su Indijanci i gledali za njim.

Opterećen još jednim novim, teškim zadatkom, koji mu je dala grupa nesrećnih Indijanaca, nastavio je put prema zapadu.

Bilo je podne kada je ujahao u Sent Džon.

Gotovo nesvesno je sve oštrije skretao prema jugu, ka dalekoj pokrajini Kočiz.

Od čoveka, koga je sledio, još uvek nije bilo ni traga.

Ispred pošte sedeo je star čovek, upalag lica, zaštićenog zelenim štitom od kaučuka i žmirkajući posmatrao ulicu. Za prečku je bio vezan jedan jedini konj. Šarena kobila sa zvezdastom belegom na čelu.

Vajat istog časa skrete levo, odvede svog konja u konjušnicu i stavi vlasniku dva dolara u šaku. Zatim je istrčao do kapije i netremice posmatrao konja na suprotnoj strani ulice.

Vlasnik konjušnice bio je mlađi čovek, tridesetih godina. Radoznalo je pošao za strancem prema kapiji.

— Šta se dogodilo, mister?

— Kome pripada ona kobila preko puta?

— Ta kobila, nećete verovati, pripada meni.

Vajat ga pogleda pravo u oči.

— Aha, a od kad to?

— Od... hoćete li da kupite možda tog konja?

— Ne, ali tražim čoveka koji je takvog konja jahao.

— U ovom kraju sigurno ima sto hiljada ljudi, koji jaše takvog konja, stranče.

— Verovatno, ali čovek, koga ja tražim jaši šarenu kobilu sa belegom u obliku zvezde između očiju. A onaj konj preko ima upravo takvu belegu.

— U redu, ne treba se dalje igrati skrivalica. Vidite i sami, taj konj nije loš, ali je prilično iscrpljen. Tom čoveku je bio potreban nov konj i...

— Kada je odjahao dalje?

— Jutros oko devet sati.

— Hvala!

Vajat Erp se uputi preko do Morove gvozdarske radnje, kraj koje se nalazila kantina. Čim je završio obed, nastavio je put.

Kad je projahao pored pošte, starac se pridžže iz svoje naslonjače.

— Hej, mister, da niste vi možda Vajat Erp?

Maršal ga podozrivó odmeri.

— Otkud vam to pade na pamet?

— Jer stalno iščekujem Vajata Erpa.

— Baš prijatno zanimanje.

— Nemojte govoriti koješta.

— Zašto? Zar je toliko naporno?

— Uzbudljivo i naporno.

— Ne razumem vas.

Vajat potera svog konja do trema. Stari je ustao i došao do ivice senke.

— Ne stojim baš rado na suncu.

— I ja radije sedim u senci, ali, na žalost, ne može se uvek. Moram dalje.

Pružio je starcu cigaru. Ovaj je hitro prihvati.

— Šta je to s Vajatom Erpom? — ispitivao je čovek iz Misurija, podozrevajući da Stilvel, kome je još uvek za petama, priprema opet neku zamku.

— Ah, imam za njega jedan telegram iz Taksona. U poverenju, od Doka Holideja. Ali, ja to, naravno, ne smem da pričam. To je poštanska tajna.

Vajat kresnu šibicu i pruži je starom.

Poštari je pušio s neskrivenim uživanjem.

— Dobar duvan zaista. Crne cigare su mi slabost.

— Onda ste vi prilično zauzeti, kada vam i Dok Holidej šalje telegram — pokuša još više da izvuče.

Starac potvrdi.

— Ranije sam radio dole, u Feniksu, za kompaniju Vels Fargo. Bio je to sasvim drugačiji život, kažem vam. Cigara je doista dobra. Nego, Holidej očekuje svog prijatelja dole u Taksonu. Mora da se tamo ponovo nešto kuva. Doduše u telegramu ništa nije pisalo. Među nama rečeno, ne bi me čudilo kada bi opet došlo do velike gužve kao u O.K. koralu. Bila je to prokleta stvar! Ovde je danima vladala prava pravcata O.K. koral groznica...

Vajat dodirnu obod šešira i nastavi put.

Brljivi čovek je ispričao sve o prispeću i sadržini telegrama. Ostalo mu je da se nada da prema

Frenku Stilvelu nije bio tako poverljiv.

Što je duže o tom razmišljao, sve je više bio uveren da je brbljivog čoveka pritiskivala službena tajna i da se tog pritiska oslobađao time što je govorio. Istini za volju, da ne bi doveo službu u pitanje, verovatno tajnu nije poverio nikome od stanovnika Sent Džona. Zbog toga je odabrao stranca.

No, Frenk Stilvel je takođe bio stranac.

Šta sad da čini?

Ako je verovati vlasniku konjušnice, razbojnik je imao tri sata prednosti. Međutim, maršal nije mogao da se otme uverenju da ga je čovek slagao. Verovatno je sa šarenom kobilom uspeo da napravi dobar posao, a možda je imao i neki drugi razlog da ne oda svoju mušteriju.

„Možda je Stilvel još uvek u gradu?”

Vajat je grozničavo razmišljao.

Kako je Doku Holideju palo na um da baš ovamo, u ovaj grad, pošalje telegram? Istina, mogao je depeše da pošalje u nekoliko gradova. Ni to nije bilo isključeno.

Brbljivi poštari je gotovo sigurno obavestio o telegramu i pogrešnog čoveka.

Prema tome, Stilvel je mogao znati kuda ni u kom slučaju ne sme da se uputi: u Takson.

Ništa nije pomagalo. Morao je da se vrati natrag i od poštara izvuče istinu.

Starac ga pogleda razrogačenih očiju.

— Hej, vratili ste se! Da niste nešto zaboravili?

— Da.

Vajat kliznu iz sedla i povede konja u dvorište pošte, ne pitajući starog za dozvolu. Zatim se vrati na trem.

— Hodite, moramo u kancelariju.

— Šta je po sredi? Telegram?

— Aha.

— Žao mi je mister, ne mogu ga sada predati. Sada je zatvoreno.

— Do kada?

— Do tri. Osim toga, kao što znate, iščekujem Vajata Erpa.

Stari poštari iznenada primeti u strančevoj ruci revolver, koji je bio uperen u njegove grudi.

Uzdajući se ustao iz naslonjače.

— Prokletstvo! Pljačkaš pošte! Bandit, to sam i slutio čim sam video vaše lice. Vi ste jedan...

— Tišina! Ni reči više. Okrenite se i podite unutra sasvim neupadljivo.

Čovek iz Misurija je držao revolver tako, da ga niko nije mogao primetiti. Srećom, u ove podnevne sate ulica je bila gotovo pusta.

Poštari konačno pođe da izvrši strančevo naređenje.

Kad su ušli u kancelariju, maršal vrati revolver u opasač.

— Ja sam Vajat Erp.

— Šta, zaista? I još mi pretite revolverom!

— Kako bi vas inače tako brzo i neupadljivo dovukao ovamo.

— Vi ste zaista Vajat Erp?

Čovek iz Misurija pokaza starom svoju zvezdu.

Na to se ovaj odmah okrete i pruži telegram sa stola.

Vajat prelete preko redova i zaključujući da sadrži u suštini ono isto što mu je stari već rekao.

— Slušajte, mister...

— O'Kif, maršale. Ja sam pravi...

— Verujem vam potpuno, ali sad imam jedno veoma važno pitanje. Danas je preko, u konjušnici bio čovek i kupio konja. Ona šarena kobila, koja je malo pre stajala ispred vaše pošte, pripadala je njemu. Vi ste govorili s tim čovekom. Zna li da li je još uvek u gradu?

— Ja sam... ne... to ne znam. Bio je ovde na kratko.

— Ovde unutra?

— Ne, napolju. Nisam imao nikakvog razloga da ustajem iz stolice. Upitao me je koliko ima sati. A onda...

— Jeste li govorili i o telegramu? — prekide ga Vajat, smešeci se.

— Da, i on... Kako ste došli na to? Ne, ja mu, naravno, nisam ni jednom rečju odao telegram.

— Mister O'Kif! Ja pretpostavljam da vam je stalo do vaše slobode i do posla. Zato vam predlažem; da ne lažete dalje. Ja, naime, znam da ste sa tim čovekom govorili o meni.

— Vi to znate? — promuća poštar iznenađeno.

— Aha.

— Pa, ja sam mu rekao da moram da čekam Vajata Erpa. Konačno, morao sam mu objasniti zbog čega stojim napolju, ispred pošte.

— Razume se.

— To je bio veoma neprijatan tip, mister Erp.

— Znam to.

— Zbog čega se raspitujete o njemu?

— On je ustrelio mog brata Morgana u Tombstonu.

— On? Znači, to je bio Sirli Bil?

— Ne.

— Stilvell Frenk Stilvell Grom i pakao, kako to da ga nisam prepoznao?

— Otkud znate ko je bio umešan u ubistvo mog brata?

— Šerif Biling je moj prijatelj. Uveče često sedim kod njega. Tako sam video i poternicu, koju je oblasni šerif pokrajine Kočiz, raspisao protiv ubica vašeg brata.

Oblasni šerif je, dakle, raspisao poternicu protiv Morganovih ubica. To je ipak nešto. Međutim, neće mnogo koristiti. Vajat je bio uveren da se niko neće lako rešiti da se suprotstavi ljudima, kakvi su Sirli Bil, Spens, Stilvel i Hank Svingling.

Na Vajatovo iznenađenje, stari poštar dodade:

— Poni Dil više nije živ. Pretpostavljam da to znate.

— Ne, to doista nisam znao.

— On je pripadao bandi ubica. U Bensonu je Dok Holidej naišao na njega. Porekao je da je učestvovao u ubistvu. Onda se mašio za revolver.

Vajat Erp klimnu glavom.

— Svakako nije prošao nekažnjen.

— Nije. Sve je to pisalo u novinama. Nije bio sam. Mislím da je Fin Klanton bio sa njim.

— Fin? — iznenadi se čovek iz Misurija.

— Da, ali je uspeo da pobjegne. Nego, još neko je bio sa Dilom. Mislím da se zove Flanagan. I on je odmaglio.

Prvi iz grupe ubica bio je, dakle likvidiran.

Poni Dil. On je sigurno u svemu tome bio sporedna figura, iako ne bezopasan. Dil je proveo mnoge go-

dine iza rešetaka zbog napada na poštanske kočije i pljačke banaka. Pored zatvora, izvesno vreme proveo je na prinudnom radu u kameolomu. Prema tome, bio je veoma povoljna ličnost za bandu Ajka Klantona. Slučaj je hteo da kockaru prepreči put. Pri tom je bio dovoljno nepromišljen da se maši za kolt...

Pošto je to saznao, Vajatu je bilo jasno da je Dok Holidej zaista otkrio širi trag. Stilvel se, prema tome, najverovatnije još od samog početka odlučio da namami gonioce na svoj trag. Trebalo je na neki način da odvрати pažnju od ostalih članova bande.

Odnekud je Stilvel morao da nabavi novac i dobrog konja, jer je, konačno, sve vreme morao da obnavlja svoje zalihe namirnica. Imao je dovoljno para da kupi šarenu kobilu, plati željezničku kartu i, najzad, ovde u Sent Džonu kupi novog konja.

Sada je bilo vrlo važno da sazna šta je poštar rekao o telegramu.

— Mister O'Kif. Već sam vam rekao da su vam i sloboda i služba u pitanju. Moram sasvim tačno da saznam šta ste Stilvelu rekli.

— Dakle, bio je to zaista Stilvel — pokušavao je stari da se izvuče.
— Nebesa, taj zločinac! Tu je stajao, ispred trema.

— Šta ste mu vi rekli? — upitao je maršal veoma oštro.

— Kunem vam se da je, kada je čuo ime Erp, pobledeo kao krpa. Upitao me je hrapavim glasom: „Na koga to čekate?” Ponovio sam vaše ime. Odmah se vinuo na konja i odjahao u divljem galopu.

— Kada je tačno stigao ovamo?

— Jutros oko pola osam.

— A kada je odjahao?

— Ubrzo zatim.

Dakle, ne u devet, kao što ga je obavestio vlasnik konjušnice.

Međutim, maršal nije to uzeo vlasniku konjušnice za zlo, jer, konačno, čovek nije morao da obraća pažnju u koliko sati su mu tačno mušterije došle i otišle.

Stari poštar se kleo u svoj život i u svoju službu, koja mu je izgleda bila naročito važna, da je govorio istinu.

Frenk Stilvel nije znao ništa o telegramu, koji je O'Kif primio. Prema tome, nije imao posebnog razloga da se drži što dalje od Taksona. Po svemu sudeći, uputio se u pravcu južne Arizone. Imao je pet sati prednosti i odmornog konja.

Čovek iz Misurija je poslednjih dana često mislio na divnog ždrepcu, koga mu je Ajk Klanton ubio dole, na meksičkoj granici. Na leđima te životinje bilo bi mu lakše da sledi bandita. Bio je to izuzetno brz i izdržljiv konj. Crni ždrebac, koga je sada jahao, imao je četiri godine, dok je onaj, koga je Ajk Klanton ustrelio, imao devet.

Ovih dana, međutim, crni ždrebac će svom gospodaru pokazati da se u njemu kriju iste one osobine, koje je imao nekadašnji Vajatov ljubimac.

Iz Konča je željeznička pruga vodila dole, prema jugozapadu, za Glob, gradić do koga je vatreni konj, kako su ga Indijanci nazivali, već duže vremena vodio.

Gradić Sent Džon delilo je dvanaest milja od bednog naselja Končo.

Vajat je tih dvanaest milja brzo prevalio. Kada je stigao do stanice, upravo su tovarili velika kola. Vajat upita jednog mršavog plavokosog mladića, koji je posmatrao utovar dasaka.

— Kada je poslednji voz otišao? Mladić se osmehnu.

— Jeste li hteli s njim?

— Ne.

— Hm, ima možda pola sata. Ili ne, čekajte. — Izvukao je sat iz džepa, hteo da podigne poklopac, ali se poklopac zaglavio.

Izvadio je nož iz džepa i...

Maršal je razrogačenih očiju posmatrao sečivo.

Bio je to običan bovi nož. Na sečivu je bio urezan znak, koji bi i kroz sto godina svuda prepoznao: grubo urezano slovo K, Klantonovih. Bio je to znak Ajka Klantona i svako od njegovih ljudi nosio ga je na koltu, ili nožu. Svi Klantonovi ljudi su sa ponosom urezivali prvo slovo, čak bili počastvovani tim pravom. Naravno, bilo je to u ono vreme, kada je Ajk Klanton bio još veliki i značajan čovek u pokrajini Kočiz. Ta vremena su, srećom, prošla. Odavno su razbojnici izgrebali slovo sa drške revolvera i noževa.

Jedan od njih to još nije učinio: Frenk Stilvel.

Vajat je znao da nož pripada Stilvelu, jer ga je više puta video kod njega.

Odmah je kliznuo iz sedla i stavio ruku na nož.

— Hteo bih da ga kupim.

Plavi mladić se uplašeno trže i začuđeno pogleda maršala.

— Šta? — promucalo je zbunjeno.

— Nož!

— Ali...

— Znam, vi ga nemate dugo, no bez obzira.

— Šta to treba da znači?

— Vi ste ga ukrali.

— Ja? — Tamno rumenilo obli mladićevo lice. Obazrivo se obazro na sve strane, a onda procedio:

— Taj lupež je, znači, vaš prijatelj?

— Nije uopšte. On je ubica.

Mladić uzmače jedan korak unazad. Ponovo ga obli rumenilo.

— Ubica?

— Da. Ja ga tražim. Kada ste ga sreli?

— Ovde, baš ovde. Ja sam nadzornik utovara. To jest, ja ispomažem, jer je Džojls Milford bolestan i to odavno. Ovde stiže dosta vozova, koji se pretovaruju, shvatate li?

— Dobar posao, mister...

— Mondoza, Riko Mondoza. U redu, ispričaću vam kako je to bilo. Došao je nekoliko minuta pre nego što je voz krenuo, na potpuno oznojenom konju i rekao da mora da se poveze. U vagonima više nije bilo mesta jer je od prošlog transporta ostalo dosta robe, koja je morala da se preveze do Globa. Poljoprivredni alati iz Santa Fea i ostale stvari. U svakom slučaju, tvrdio je da mora da otputuje po svaku cenu. Upitao sam ga šta to znači po svaku cenu, a on je odgovorio da će platiti svaku cenu. To ne dolazi u pitanje, uzvratilo sam mu, a onda mi je on mahnulo novčanicom od deset dolara ispred nosa. Deset dolara, mister, molim vas! Ja ovde za celokupan posao dobijam trideset dolara i pedeset centi.

— Pri tom radite samo onda kada dođu vozovi.

— Tako je, u pravu ste. Ali mo-

rate pomisliti gde mi ovde živimo. U najbednijem od svih...

— Nigde nije drugačije. Trebalo je onda da ostanete tamo, odakle ste došli. Nego pričajte dalje, nemam mnogo vremena za gubljenje.

— Dakle, dobio je mesto za sebe i svog konja. Kada je to bilo obavljeno, odmah je stupio u razgovor sa mašinovođom, tako da mi je bilo nemoguće da dobijem od njega obećanu nagradu. Prišunjao sam mu se i ljutito ga gurnuo. On me je pljunuo i rekao mi da ga ne uznemiravam. Onda sam učinio ono. Da, izvukao sam mu nož iz pojasa. U opštoj gužvi i kloparanju niko nije primetio.

— Koliko je prošlo, rekoste, od kako je voz otišao?

— Pa, moram prvo da otvorim sat.

Uzeo je nož i otkao poklopac sata, do koga je najverovatnije došao na sličan način.

— Da, od tada je proteklo tačno dvadeset i sedam minuta.

— Gde se ponovo zaustavlja?

— Nigde. Na usputnim stanicama, koje su predviđene, tek treba da se podignu rampe, a dotle će proteći dosta vremena. Za sada se kotrlja direktno za Glob.

Neshvatljivo, ali bilo je baš tako u jugoistočnoj Arizoni marta hiljadu osamsto osamdeset druge godine.

Vajat napoji konja, vinu se u sedlo i nastavi put.

Grad se sastojao od nekoliko kuća, najviše trideset, isto toliko šupa, nedaleko od stanice i više velikih korala. Verovatno su se tu pretovarala goveda, koja su stizala sa juga.

Kada je čovek iz Misurija ostavio

za sobom poslednju kuću, obo je svog crnog ždrepcu i u oštrom galopu skrenuo na put, koji je vodio prema jugozapadu. U ono vreme taj put je još vodio preko Pinejona i Lajk Sajda, samo deset, ili najviše dvanaest milja zapadno od čuvenog Fort Apača.

Bio je to prašnjav put, koji se u žutom pesku Arizone jedva primećivao. No, srećom, bio je potpuno prav i bez ikakvih prepreka, tako da se njime brzo napredovalo. Naravno, pod pretpostavkom da je jahač imao dobrog konja. Srećom, upravo takvog je imao čovek iz Misurija.

Tog sunčanog dana pokazao mu je njegov crni ždrebac kakve se sve izvanredne osobine u njemu kriju. Grabio je tako, da je izgledalo da kopitama ne dodiruje tle. Milja za miljom ostajala je za njima. Pri tom se na ždrepcu nisu primećivali nikakvi tragovi napora ni umora.

Tada se čoveku iz Misurija iznenađajući učini da ne bi smeo da veruje sopstvenim očima.

Daleko na horizontu, jugozapadno, ugledao je tačku, koja je bivala sve veća i veća.

Prvo je pomislio da je to kočija, a onda mu je kasnije tek bilo jasno da je to voz, koji ispred njega vodi na jug. U tom „Arizona“ vozu, kako su ga još popularno nazivali, jer je najvećim delom prolazio kroz ovu zemlju, u jednom od vagona, nalazio se ubica Frenk Stilvel.

Maršal naterat ždrepcu da grabi još brže. Životinja samo uhvati vazduh i pojuri kao metak. Izgledalo je da joj ova vratolomna trka prija, pričinjava radost. Žega i prašina kao da nisu smetale ovom izvanrednom

konju. Neopisivom lakoćom i brzinom grabio je napred, pravim drumom, koji je sada vodio na nekoliko desetina jardi od železničkih šina. Poslednji vagoni bivali su sve bliži i bliži. Maršal je jasno mogao da razazna obrise vagona.

Ovde, na ovoj novoj deonici puta, železnička kompanija Arizone koristila je najnoviji način u postavljanju šina. Tako je skoro potpuno sprečen prepad razbojnika na željeznicu razmicanjem šina. Vagoni su se bez ikakve prepreke kotrljali. Na daleko se čulo klopavanje, a s jedne i druge strane šina pesak je bio visoko uskovitlan, tako da je čovek iz Misurija morao da drži izvesno rastojanje od poslednjeg vagona, kako ne bi gutao prašinu.

Da li je možda imao nameru da prati voz čak dole do Globa?

Ili je možda hteo da uskoči? Drugog rešenja nije bilo. Morao je da učini jedno ili drugo, ako je hteo da stigne u Glob u isto vreme kad i ubica.

Maršalu je bilo sasvim jasno da ždrebac neće moći da izdrži takav vratolomni tempo sve do Globa. Takav napor izdržati još punih pet milja, bilo je potpuno nemoguće. Dakle, šta da čini?

Možda bi bilo moguće da pretekne voz, a onda ga zaustavi. Svakako bi bio i te kako jak razlog zaustaviti voz zbog toga što se u njemu nalazi višestruki ubica.

Odluku je morao odmah da donese. Naime, tu se put iznenada odvajao od željezničkih šina i skretao dublje u savanu. Najzad je maršal odlučio. Između njega i poslednjeg vagona bilo je dvadeset pet jardi rastojanja. Pterao je crnog ždrepcu

kako bi pretekao voz. Navukao je šešir dublje na čelo, a maramu vezao preko lica, da se zaštiti od uskovitlanog peska. Nagnuo se napred, sasvim na vrat životinje i malo izdigao u uzengijama. Ždrebac je u ovom vratolomnom tempu trebalo da oseća što manji teret. Isto tako, pokušao je da zauzme takav položaj tela da ga razbojnik ne bi mogao da prepozna, ukoliko gleda kroz prozor.

Vranac je stigao poslednji vagon, a onda sledeći, zatim treći i četvrti.

Poslednji vagon, peti, bio je teretni i kotrljao se odmah iza lokomotive.

Više nije bilo sumnje da će crni ždrebac preteći voz i ostaviti ga za sobom.

U putničkim vagonima sedelo je svega nekoliko ljudi. Uskoro su iz prvog vagona primetili jahača, ustali i stali na prozore, posmatrajući u nemom oduševljenju brzonogog konja.

— Kakav konj! — ote se konačno šezdesetogodišnjem rančeru, Džemu Višeru, koji je krenuo u Glob da nabavi žitarice.

— I kakav jahač! — reče čovek oštih crta, koji je stajao pored njega. Uprkos prazničnom odelu, koje je imao na sebi, odmah se videlo da je kauboj. Bio je to nadzornik Mek Lin, koji je na Višerovom ranču uživao skoro isto toliki ugled kao i njegov gazda.

Samo što je to rekao, kad još nekolicina putnika počese glasno da izražavaju svoje divljenje.

— Ah, kakav jahač! — uzviknu mršav momak, izrazito krivih nogu, koji takođe nije mogao prazničnim odelom da prikrije činjenicu da hleb

zarađuje u sedlu. — Momak je jedinstven! Prokletstvo, ako bi došao kod mene da zatraži posao, sasvim je izvesno da ne bi morao da okrene svog konja!

— To je prva klasa Arizona kauboja! — zaključio herkulski građen čovek, sa tako snažno razvijenim različnim kostima, kakve se retko viđaju. Brada mu je takođe bila snažna i isturena, a šake ogromne. Sada ih je stegao u pesnice i tako udarao u prozorska okna, da su ostali strahovali da će se rasprsnuti. — Grom i pakao, taj momak je pravi as! Neka me đavo nosi, ako mu se nekud vraški ne žuri.

— Možda ga to prosto zabavlja.

— Zabavlja? Teško bih poverovao. — To je rekao mršav čovek s naočarima. — Uostalom ovo je opasno po život.

— Za takvog jahača nipošto nije! — gromko se nasmeja nadzornik Mek Lin.

Slični razgovori vodili su se i u ostalim vagonima.

Samo iz teretnog vagona niko nije obraćao pažnju na jahača. Prosto nije ni mogao, jer je vagon sa svih strana bio zatvoren. Osim toga, u vagonu je bio jedan jedini čovek, pritešnjen zajedno sa svojim konjem između sanduka, korpi i bała. To je bio razbojnik Frenk Stilvel, koji je u paničnom bekstvu išao od južne Arizone, prešao pola Novog Meksika i ponovo skrenuo na jugozapad jer je prvo strahovao, a kasnije saznao da mu je za petama najopasniji od svih gonilaca — Vajat Erp.

Stilvel se leđima oslonio na bočni zid vagona, pa pošto ga je to zameralo, naslonio se na jedan sanduk.

Kroz otvor jedva prst širok, s vremena na vreme bacio je pogled na predeo. Iznenada mu se oči suziše kao puškarnice. Bacio se tako naglo napred, da riđa kobila uplašeno zarza i prestrašeno se prope.

Frenk Stilvel je video isti prizor, kao i ostali putnici. Jahača kako vratolomno grabi uz kompoziciju.

Vajat Erp!

Za ubicu Stilvela više nije bilo sumnje.

— To je Vajat Erp! — otelo mu se sa usana.

Znači, sada ga je stigao. Uprkos svih napada iz zaseda, uprkos svih trikova, koje je izvodio.

U Santa Feu je bio uveren da mu je konačno umakao, kada je šmugnuo u noć.

Posle toga uopšte nije smatrao mogućim da će ga maršal slediti, ostati mu na tragu.

Dalje, dalje na jugozapad! Ništa mu nije ukazivalo na to da ga uporni čovek iz Misurija i dalje sledi.

Tako je išlo sve dok nije stigao u Sent Džon, kada mu je onaj stari poštari iznenada pomenuo maršalovo ime.

Šta je sve to trebalo da znači, Stilvel nije shvatao, ali ga je to nateralo da beži glavom bez obzira.

A sada, evo ga kako na svom paklenom ždrepcu juri pored voza, s takvom lakoćom, bravurozno i brzo, kao da je najnormalnija stvar na svetu preteći „Arizona“ željeznicu.

Nekoliko sekundi u ubičinoj glavi vladao je kaos. Nije znao šta da čini. Posle izvesnog vremena se smirio, i mirno, hladno zaključio da mora napolje. Napolje iz voza.

Mora na drugoj strani, suprotnoj od one na kojoj se nalazio jahač, da

otvori vrata i sa konjem iskoči napolje.

Odmah se dao na posao da tu svoju ideju sprovede u delo. Pokušao je da otvori vrata i ujedno naterala kobilu da iskoči napolje.

Međutim, životinja se otimala, propinjala i udarala kopitom na sve strane.

Stilvel je bio dovoljno iskusan jahač, pa je sada znao da ni na koji način neće uspeti da primora životinju da iskoči napolje.

Šta sad?

Naglo se okrenuo, izvukao sačmaricu iz futrole i provukao se između kobila i sanduka i džakova do suprotnih vrata. Onda je provukao cev puške kroz otvor.

Crni ždrebac je u međuvremenu prilično odmakao. Stilvel je brižljivo nišanio.

Gotovo predugo.

Oko ga je već bolelo, kada je konačno bio siguran da je nanišanio široka leđa čoveka, koji se na nekih trideset jardi koso od njega trenutno nalazio.

Povukao je obarač.

Već je hteo da repetira pušku i opali još jedan metak. Ukočio se i piljio s nevericom.

Jahač, kao udaren nekim nevidljivim predmetom, kliznu na stranu. Neko vreme je visio na desnoj strani konjskog tela, suprotnoj od voza. Na taj način kao da je poremetio ravnomeran teret na leđima životinje. Konj je počeo da se spotiće, kleca, ponovo uspravlja i konačno, jedva zaustavio.

Jahač više nije mogao da se vidi. Visio je na suprotnoj strani životinjskog tela. Izraz Stilvelovog lica pretvorio se u oličenje likovanja.

Ispunila ga je neopisiva radost, tako da je neobuzdano uzviknuo:

— Pogodio sam ga! Ja sam ga pogodio! Grom i pakao, na kraju sam ga ipak sredio. Sada ću...

Prekinuo je u pola rečenice. Na svoje užasavanje, primetio je da lokomotiva usporava hod.

Pritrčao je suprotnoj strani vagona, gde su vrata bila još odškrinuta, nagnuo se napred i iz sveg glasa povikao u pravcu lokomotive.

— Hej, lupeži, šta to treba da znači? Vozite dalje, inače ću napraviti gužvu.

No teška lokomotiva se sve više i više zaustavljala, a istovremeno i svih pet vagona.

Isto kao i Stilvel i ostali putnici su posmatrali šta se napolju dešava. Ali su samo nekolicina od njih čula pucanj.

Oštrom uhu nadzornika Mek Lina to u svakom slučaju nije promaklo.

— Nebesa! To je bio pucanj! Siguran sam, kunem vam se. Ja sam ga čuo. Neko je izbacio jahača iz sedla. Neko iz voza.

— Da — složi se mali, krivonogi kauboj. — Tačno sam video kako se jahačevo telo zgrčilo kao pod udarcem.

— Prokletstvo! — umešao se rančer. — Nešto se mora učiniti! U protivnom će čovek ostati da leži ovde, četrdeset, pedeset milja od najbližeg grada, u sred prerije.

Napred, pored lokomotive, stajala su dva željezničara, Pliger i Lexington.

Leksington je bio vozovođa. Bio je sedokos, svetlo plavih očiju i lica, na kome su se jasno videli tragovi vetra i oluja.

Kad ga je Pliger upozorio, i on je kao i ostali putnici neko vreme posmatrao jahača, a onda se ponovo okrenuo svojim polugama i zavrtanjima.

Izenada ložać povika.

— Džim, grom i pakao! Džimi, neko je na njega pucao!

Leksington se za trenutak odmače od poluga i pogleda pored svog druga. Video je kako se ždrebac spotiče i kako telo jahača klizi na drugu stranu.

— Džim, zaustavi voz! — vikao je Pliger.

— Voz? Jesi li poludeo? Dobro znaš da to ne smem da činim. Znaš veoma dobro, kažem ti, da samo na stanicama smem da zaustavljam, ili kada neki nepredviđeni događaj natera da zaustavim, ili usporim.

Ove reči izgovorio je ne naročito ubedljivo, ni oduševljeno.

Pliger ga uhvati za ogaravljenu mišicu.

— Džim, dobro znam da si gore u Kansasu i Nebraski godinama imao nevolje sa Sijuksima i belim razbojnicima. Ali, i ovo ovde je neuobičajen slučaj. Džim, moraš da zaustaviš voz.

— Ti si lud!

Leksington odgurnu svog druga grubo u stranu.

Pliger pade na ugljenu prašinu, zatim brzo skoči, dokopa munjevito malu lopatu, kojom je ubacivao ugajl u lokomotivu, zamahnu i lupi vozovođu po glavi.

Iako jak kao medved, sedokosi Leksington se zanesa unazad i sruči na kolena.

Pliger ga prihvati i položi dole, a onda iz sve snage povuče ručicu, iznad koje je pisalo „stop“.

Kompozicija se zaustavila. Pliger dohvati staru Kentaki pušku, napuni je, a onda skoči sa lokomotive na tle, obraslo visokom travom.

Onda je potrčao napred, prema drumu, gde je vranac stajao nepomično.

Pošto se lokomotiva zaustavila, vagoni su se naglo trgli unapred, gotovo naleteli jedan na drugi, pa tek onda zaustavili.

Stilvel je kroz uzani otvor posmatrao šta se napolju događa. Video je čoveka kako skače s lokomotive i s puškom trči napred. Zatim je ugledao jednog krupnog momka, kako sa uperenim revolverom istrčava iz susednog vagona. Njegov primer su sledila još dvojica, pa je ubici bilo jasno da više ne sme da čeka ni časa.

— Hej, kreni, jogunasta životinjo — promrsio je kroz zube, dohvatio kobilu za uzde i vinuo se u sedlo. Zatim je zverski zario mamuze u slabinu, tako da je kobila momentano u samoubilačkom skoku izletela iz vagona.

Sve je dobro ispalo, a jahač, koji je na ovaj skok bio pripremljen, uspeo je da se zadrži u sedlu. Nastavio je da životinji zariva mamuze u slabine, vičući:

— Napred, lenštino! Pokreni kose, prokleta rago! Brže! Još brže! Zašto li sam dao četrdeset dolara! Napred!

U početku je zarivao mamuze sve dok konjske sapi nisu imale krvave tragove, a onda je počeo pesnicama da udara konja u vrat.

Nesrećna životinja je u paničnom strahu grabila prema jugoistoku.

☆

Pliger je stigao do jahača, s mukom ga podigao iz sedla i izvukao mu nogu iz uzengije.

U to je prispeo i nadzornik Mek Lin.

— Da li je mrtav? — upitao je zadihano.

— Nemam pojma.

Zajedno su ga položili na zemlju.

U međuvremenu im je prišao i krivonogi kauboj. Nagnuo se nad čoveka iz Misurija, otkopčao mu košulju i poskočio.

— Hej, pa to je šerif!

Srebrna petokraka iskliznula je maršalu iz džepa i ležala je svetlucajući u prašini.

Vozovođa je brzo došao k svesti. Ispostavilo se da udarac lopatom i nije bio tako jak.

Samo što se pribrao, sedokosi željezničar razrogači oči, videvši jahača kako izleće iz teretnog vagona.

— Stoj, stoj! — vikao je za njim.

Razbojnik, međutim, nije ni pomišljao da stane.

Leksington se okrete, dokopa svoju pušku, repetira je i ustremi se prema vratima.

Frenk Stilvel je u međuvremenu odmakao dobar deo puta.

— Stoj! — vikao je iz sveg glasa Leksington. Onda je spustio pušku, nanišanio i povukao obarač.

Jahačevo telo se zgrčilo.

— Sredio sam ga! — promrsi vozovođa zadovoljno.

Jahač je, međutim, ostao u sedlu, a rastojanje između njega i voza bilo je sve veće.

Kada su čuli pucanj, ljudi na putu se trgoše. Pliger se okrete i ugleda

svog druga, kako mu maše sa lokomotive.

— Napred! — vikao je vozovođa. — Lupež je pobegao. Na konju! Ali, ja sam ga zakačio.

Nadzornik i Pliger potrčaše prema lokomotivi.

Mali kauboj i rančer ostadoše kod onesvešćenog jahača.

— Metak mu je zakačio glavu — rekao je rančer.

Krivonogi, iskusni kauboj ustanovio je da rana nije opasna, da ga je metak samo dobro okrznuo.

U međuvremenu se na putu okupilo nekoliko ljudi iz vagona. Pridružila im se i Helen Konrad, žena trgovca iz Globa. Bila je to energična, mršava žena, pedesetih godina, strogog lica, stisnutih usana, ali dobrušnih očiju.

Odlučno je odgurnula ljude u stranu.

— Nemojte dozvoliti da leži tu, u tom smeću.

Kleknula je pored čoveka iz Misurija i stavila mu glavu u krilo.

— Čistu maramicu!

Kauboj izvadi maramicu iz džepa. Žena samo pogleda, pa naredi.

— Čistu, rekla sam!

Jedan od putnika imao je, srećom, čistu maramicu i gospođa Konrad obriše ranu.

— Ima li neko viski?

Da, mali kauboj je imao i to u pljoski, koju je držao u džepu. Žena ga i zbog toga prezrivo odmeri.

— Kako samo neko može da nosi sobom piće! Dajte to ovamo!

Očistila je temeljno ranu i stavila privremeni zavoj od maramice.

Vlasnik ranča, Višer, nađe se nad maršala.

— Šerife, hej, šerife!

— Zar je on šerif? — upita žena iznenađeno.

Višer joj pruži zvezdu.

— Da, ovo pripada njemu.

Žena prihvati zvezdu levom rukom i okrete je. Pri tom joj maršalova glava kliznu s krila na zemlju.

— Vajat Erp!

— Šta, šta! — uzviknuše Višer i kauboj u isti glas.

— Vajat Erp. To piše pozadi na zvezdi. Ja sam je okrenula, jer sam se setila da mister Kolins, naš šerif, ima na poledini zvezde urezano svoje ime.

— Ne samo vaš šerif, gospodo. Svakom čuvaru zakona se ureže ime na zvezdu, koju nosi — reče jedan od putnika.

— Onda je on Vajat Erp — reče Višer zbunjeno.

— Podignite ga! Odmah ga podignite, moramo ga odneti u voz — naredila je energična Helen Konrad.

— Sigurno je gonio momka, koji je na njega pucao iz voza...

U tom trenutku maršal otvori oči i pogleda upitno oko sebe.

— Maršale! — Višer ga uhvati za ruku. — Mister Erp!

— Da!

Vajat odgurnu ljude oko sebe i uspravi se. Međutim, nije mogao da se održi na nogama. Teturao se i najzad se oslonio na konja. Bio je još uvek tako ošamućen, da mu je trebalo dosta vremena da se povрати.

Oko njega su stajali ljudi, a tamo voz. Vajat je s nevericom trljao oči. Onda je rukom dodirnuo zavoj.

— Prokletstvo, on me je izbacio iz sedla!

— To mu je svakako bila namera — reče rančer, srećan što maršal

konačno govori. — Da, da, to je nameravao, ali vas vaš konj nije pustio. Visili ste s druge strane kao Indijanac.

Kada se malo pribrao, Vajat podiže šešir sa zemlje, otrese prašinu i pogleda prema vozu.

Krivotogi kauboj promrsi kroz zube.

— Vaš čovek je umakao, maršale. Vajat umorno klimnu glavom.

— To sam i mislio.

Grupi se sada pridružio i mašinovođa.

— Ja sam mu poslao jednu kuglu, šerife.

— On je Vajat Erp — dobaci žena važno.

Leksington obrisa šakom garavo lice.

— Vajat Erp? Neka đavo nosi sve železnice u ovoj prašnjavoj zemlji! Da li je to moguće?

Na to se gospođa Konrad ponovo umeša.

— Možda ne biste morali toliko da psujete, železničaru!

Vajat je pogleda. Pošto je otkrio mrlju od krvi na njenoj beloј bluzi, upitao je:

— To ste mi vi stavili zavoj?

Mršavo, ozbiljno lice žene, sada obli rumenilo.

— Da, džentlmeni su mi pri tom pomogli.

— Hvala vam.

Čovek iz Misurija pruži ruku gospođi Konrad, a onda i ostalima. Hteo je ponovo da se vine u sedlo, ali kada se uhvatio za vrh sedla, imao je osećaj da se sve oko njega okreće. Lagano je spustio nogu na zemlju i pogledom potražio vozovođu.

— Mogu li deo puta s vama, mister?

— Još pitate, maršale! — Pri tom je pogledao ispod oka svog prijatelja, ložača.

Pliger se isceri.

Svi su zajedničkim snagama, brzo, natovarili ždrepeca u teretni vagon, a onda otišli u putničke vagon. Uskoro je voz krenuo.

Stari Leksington je dao punu paru. Hteo je da pokaže maršalu šta njegov „vatreni konj“ može.

Zahuktali voz kotrljao se prema jugozapadu.

Vajat Erp, koji je sada stajao tačno na mestu, na kome je pre četvrt časa stajao razbojnik Frenk Stilvel, netremice je posmatrao predeo, međutim, ništa nije uspeo da otkrije.

Frenku Stilvelu je još jednom uspelo da umakne.

☆

Ispostavilo se da maršalova rana nije opasna.

Mladi lekar u Globu mu je rekao značajnim glasom:

— Sa takvom ozledom normalan čovek ostaje bar dve nedelje u postelji.

Vajat odmahnu rukom, plati za pregled i izađe iz lekareve kuće.

Na svoje veliko iznenađenje, na suprotnoj strani ulice ugledao je sve putnike i dva željezničara, od kojih se oprostio čim je voz stigao u stanicu.

Žena trgovca Konrada je izgleda imala više hrabrosti nego svi putnici zajedno.

— Hteli smo samo da vidimo kako vam je, mister Erp.

Vajat zapali cigaru.

— Sve je u redu. Veliko hvala još jednom.

Mahnulo je okupljenim ljudima i vinuo se u sedlo. Nekoliko sekundi kasnije u glavnoj ulici Globa ostao je još samo veliki oblak prašine, koji je maršalov vranac uskovitlao.

— Ovaj čovek kao da je od kamena isklesan — reče žena i uputi se prema radnji svoga muža, koji je već iščekivao.

— Šta je to bilo tako zanimljivo preko kod doktora? — upita trgovac radoznalo.

— Jedan čovek, šta bi bilo — odgovori žena i odgurnu ga u stranu.

☆

Takson je još u ono vreme bio u Arizoni drugi grad po veličini, odmah posle Feniksa. Bez obzira na to, ličio je na ostale gradove, kao što je krupno jaje ličilo na sitnija.

Drvene kuće, nekoliko belo okrečenih zgrada, široke, prašnjave ulice, ambari, trgovine, trinaest saluna to je bilo sve. To jest, bila je tu i konjušnica, dve pilane, nešto nalik na fabriku, u kojoj su se proizvodile poljoprivredne alatke i bezbrojni koralni koji su formalno opasivali grad. Što se tiče trinaest saluna, niko nikada nije mogao da shvati od čega i kako oni žive i opstaju. Da ne zaboravimo, nad svim tim, prostiralo se blistavo, azurno plavo nebo Arizone.

To je bio Takson.

Grad, koji danas ispunjava veliki trougao između Santa Kruza i Rilito reke, ležao je tada samo na severnoj obali rečice Santa Kruz. Tačnije rečeno, ispunjavao je deo današnje Kampbel Avenije, na čijem

kraju se nalazi staro utvrđenje Lovel i nova bolnica.

Avenija Ston, koja danas izgleda prilično zapuštena i gotovo ista kao nekada, jer nema ni jednog oblakodera i onda se gotovo pravo kao strela prostirala od juga prema severu. Između te avenije i željeznice, koja od Taksona vodi ka Kaza Grande, uzdizale su se Frivejove kuće. Te zgrade su bile vlasništvo poznatog rančera Ovena Friveja i ujedno najstarije kuće u gradu. Ono što ih je posebno činilo zanimljivim i značajnim, bila je činjenica da je u njima bio smešten najveći broj lokala.

Sam Frivej živeo je kao i ranije van grada, u Suguaru dolini, na svom ogromnom ranču.

U jednom od saluna u Frivejevoj zgradi, tog jutra okupilo se nekoliko ljudi oko stola pokrivenog zelenom čojom. Tačnije rečeno, tri imućna, ugledna građanina i Dok Holidej.

U početku su se ljudi ustručavali, zazirali da sednu za sto sa ozloglašanim kockarom, no uskoro su se oslobodili i kockali se sa njim, nalazeći u tome čak i zadovoljstvo.

Tako je išlo već danima.

Ostali ljudi su ovu trojicu posmatrali sa mešovinom zavisti i straha.

— Kako možete da se usudite da sednete za isti sto sa tim opasnim čovekom? — pitao je vlasnik saluna prethodnog dana bolešljivog Tejlora Romulda. — Taj čovek je opasan kao tri tone dinamita. Ja, naime, još od kako je stigao ovamo, imam osećaj da sedim na buretu baruta.

Šerif Aberdin je dva puta navraćao u ovaj salon.

— Tamo sedi Dok Holidej! — došapnuo mu je vlasnik lokala.

Košćati čuvar zakona protrlja svoje bujne brkove.

— Ma šta mi napriča, Džoel!

To je bilo sve što je predstavnik zakona u Taksonu rekao.

Posle toga je navratio još jednom i posmatrao igru. Kada je Holidej ustao od stola i pošao prema šanku, na koji je Aberdin bio nemarno oslonjen, čuvar zakona se i nesvesno uspravi.

— Helo, šerife!

— Helo, Dok! — procedi Aberdin i ponovo protrlja brkove.

— Imate li vi ovde u lokalu cigareta? — pitao je kockar.

— Ne, gospodine — uzvрати kafe-džija ljigavo uslužno. — Ali, mogu odmah da pošaljem nekog preko puta u trgovinu mešovitom robom.

— U redu, evo novca. — Holidej spusti na šank novčanicu od jednog dolara. Kada je ponovo hteo da krene ka kockarskom stolu, šerif mu reče:

— Vaši prijatelji su u gradu.

— Može biti — uzvрати Holidej nemarno.

— Klantonovi ljudi.

— Ni malo me ne čudi.

— Hoće li biti gužve?

— Nije isključeno.

— Hm, mi ovde ni malo ne marimo gužve, Dok.

Kockar se okrete sasvim prema šanku i pogleda čuvara zakona pravo u oči.

— A ko je mari, šerife?

Aberdin prsnu u grohotan smeh.

— U pravu ste. Mnogo sreće, Dok! Rekavši to, napustio je salon.

Šerif je svojom primedbom ciljao na puškaranje, koje je Dok Holidej

imao sa Poni Dilom na južnoj ivici grada već prvog dana, kada je stigao u Takson. Od tada se više ništa nije dogodilo. Međutim, video je Sirlija Bila i Indijan Čarlija. To je starom čuvaru zakona bilo dovoljno da pravi razne, ne baš prijatne pretpostavke. Predosećao je da se ovog puta nešto nadnelo nad njegov grad.

Holidej je već danima sedeo tu, u salunu. Izabrao je mesto sa koga je mogao da motri istovremeno na ulaz, šank, tri prozora i vrata, koja su vodila u dvorište.

Kroz prozor ga niko nije mogao da vidi, jer je sedeo pozadi, sasvim u uglu. Pa ipak, tog dana se dogodilo.

Uveče, odmah posle sedam.

Mrak još nije sasvim pao. Vrata, koja vode u dvorište, iznenada se otvoriše. U salun su uletela dva čoveka sa revolverima u rukama.

Holidej je skočio, kao da ga je opruga izbacila sa stolice. U sledećem trenutku u rukama su mu se našla dva poniklovana kolta.

Lokalom su odjeknula tri, četiri hica, a onda je prostoriju ispunio zalepljujući barutni dim.

Kada je šerif utrčao u salun sa vinčesterkom u ruci, sve je već bilo mirno.

Krčmar je stajao nagnut nad šank, bleđa lica i piljio u Holideja.

Dok je upravo jednom od dvojice napadača otvarao košulju. Levo, kraj dvorišnih vrata, sedeo je naslonjen na zid i drugi napadač. Imao je zavoje na vratu. Obojicu je Dok previo.

Aberdin je stajao zadihao na sred lokala.

— Dok, šta se to dogodilo?

Kockar se krajnje mirno uspravi,

otrese rukav, popravi manžetne na košulji i zagladi pramen kose, koji mu je bio pao na čelo.

— Dva miroljubiva građanina vašeg miroljubivog grada su odjednom dobila napad i pokušala da se ogledaju u streljačkoj veštini — rekao je, idući prema kockarskom stolu. — Možda i nije u pitanju napad, nego novčana nagrada, koja ih je na to naterala. U svakom slučaju, ta im se zarada izmakla. Mislim, ako je nagrada u pitanju. Ovaj momak ovde, na primer, izgleda kao neko ko izvesno poštenim radom ne zaraduje za život.

Aberdin skrete pogled sa Holideja na dvojicu momaka, koji su sada čučali bleđa lica pred vratima koja vode u dvorište.

— Garfild naravno! I vrli Fleming! Ko bi drugi mogao da bude! Lupeži jedni! — Prišao im je i povikao pretećim glasom: — Ustajte!

Uplašeni napadači smesta ustadoše.

— Ko vas je poslao?

Garfild se nakašlja i uhvati rukom za vrat. I mali mršavi Fleming se uhvati za rame. Ne podižući pogled, uzvratilo je:

— Nemam pojma, šerife.

Pijas!

Trag žestokog udarca ostao je na licu malog Fleminga.

— Pretpostavljam da ne žudiš za još nekim šamarom, momče. Odakle ti lova? Govori!

— Od... ja tog čoveka ne poznajem, šerife. Mogu da se zakujem. Rekao mi je ako uletim ovde s koltom i malo poplašim Holideja, onda...

— Vole jedan! — vikao je šerif,

kipteći od besa. — Da li je još neko na ovom svetu čuo takvu glupost! Doka Holideja malo preplašiti! Čoveče, on te je mogao mecima izbušiti kao sito i pri tom još da bude u pravu. Napolje, brzo da ste se izgubili!

Lupeži su uvukli glavu u ramena i napustili lokal.

Holidej se opet prihvatio karata.

Aberdin ga je neko vreme ćutke posmatrao, a onda upitao:

— Zašto ih niste ubili?

Holidej ga pogleda začuđeno.

— A zašto bih to učinio, šerife?

— Ali, ti psi su sigurno imali nameru da vas...

— Svakako — uzvratil Holidej. A onda se obrati svom partneru: — Vi ste na redu, mister Bejker.

Aberdin pucnu prstima.

— Jedan viski, Džoe!

— Šta? — upita kafedžija začuđeno, ne verujući sopstvenim ušima, jer je šerif važio kao antialkoholikar.

Aberdin pusti vinčesterku s treskom na šank.

— Viski sam rekao, gluvi, i ta dupli!

Tek pošto je ispio naručeno piće, šerif se uputi kockarskom stolu.

— Vi ćete podići optužbu protiv ove dvojice. Ja ću vam pripremiti za potpis.

Nekadašnji zubni lekar iz Bostona podiže pogled sa karata. U njegovim očima zasvetlucale su pomalo zlobne iskre.

— Nemojte se truditi, šerife.

— Treba li to da znači da nećete podizati optužnicu?

— Da, upravo to treba da znači. Šta me se taj ološ tiče? Kladim se da je onom prvom metak, koji ga je

zakačio po vratu, sasvim dobra pouka. I drugi je slično prošao. Sada škrguće sigurno zubima, dok mu lekar vadi metak iz desnog ramena i zaklinje se...

Aberdin protrlja brkove i skide šešir. Hladan znoj rosio mu je čelo. Prokletstvo, ovaj čovek mu je veoma čudan. Odakle mu samo takvi živi!

— Dok, samo još jedno pitanje: ostajete li još dugo u Taksonu?

— Sve zavisi. Čekam.

— Koga?

— Vajata Erpa.

— Koga, koga? Zar i on dolazi.

— Aha!

Holidej je to tako odlučno rekao, da je šerifa prošla volja za razgovor.

Pucnji, koji su odjeknuli u salunu, neće biti jedini tog dana.

Oko devet sati sa severa je u ulicu Ston naišao jahač i zaustavio se pred šerifskom kancelarijom.

Šerif Aberdin razrogači oči, kada je prepoznao čoveka na vratima.

— Mister Erp! Čoveče, brzo zatvorite vrata.

— Promaja? — upita čovek iz Misurija.

— Da, to će reći, tolika je promaja da lete kuglice, koje vam neće biti naročito prijatne.

— Mislite na olovne kuglice?

— Može biti. Vaš prijatelj Holidej je pre dva sata upravo razvejavao kuglice.

Vajatov izraz lica postade mračan.

— Dok Holidej! Da li je možda...

— Ne, ništa mu se nije dogodilo. Bilo bi pravo čudo da se njemu ne-

što dogodi. Naprotiv, dva momka su izašla iz saluna zakačena olovom.

— Ko je to bio?

— Dve dangube iz fabrike alata. Momci, koji baš ne mare čaštan posao.

— Mora da su ih platili naši prijatelji.

— Da, i ja sam to pretpostavio — reče šerif. — Holidej je kod jednog od njih video „orla”.

— Zlatan dolar? Hm, to su Klantonovi pokloni.

— Šta?

— Da, Ajk Klanton je običavao da takvim korisnim komadima metala nagrađuje one koji su mu na usluzi.

— Ajk Klanton? Prokletstvo, ne mislite li valjda da je i on u gradu?

— Ko bi to mogao da zna?

— Nebesa, nemojte mi sada crtati đavola na zidu! Nije se valjda celo tombstonsko pozorište utvara preselilo ovamo?

— Zašto ne! — čuo se zvonak glas sa vrata. — Pozorište ponekad mora da promeni dekor.

Bio je to Dok Holidej. Prišao je maršalu i pružio mu ruku. Iskusnom lekarevom oku nije promakao zavoj, koji je čovek iz Misurija nosio na čelu, gotovo potpuno zaklonjen šeširom.

— Metak?

— Aha, naš prijatelj Stilvel pucao je iz voza na mene. Loše je nišanio. Kao i uvek, uostalom.

Holidej skide oprezno zavoj.

— Vi ste bili kod lekara?

— Da, zar se to vidi?

— Naravno, sedite. Moram da vam stavim svež zavoj.

Kockar je nosio svoju torbu, sta-

vio je na pisaći sto šerifa i otvorio je.

Kada je pružio levu ruku prema zavoju, maršal ugleda kako mu ispod manžetne viri flaster i deo nepokrivene, sveže rane.

— I vi ste se, takođe, povredili?

— Poni Dil — uzvрати Holidej, nastavljajući posao.

— Čuo sam da je mrtav.

— Mrtav? Sedi ovde kod mister Aberdina u zatvoru.

— Znači, nije mrtav?

— Ne, moj metak ga je, istini za volju, zakačio. Samo to je bilo nešto kao čistač glave, kako to kaže Lik Šort.

Poni Dil, znači, nije bio mrtav. Kockar ga je samo onesposobio i pobrinuo se da stigne iza rešetaka.

Šerif Aberdin je kršio ruke.

— Da, maršale, nije prošlo ni pet minuta kako je Holidej stigao u grad, a već je počela kanonada. Odmah posle toga dovukao je razbojnice iz Tombstona ovamo. Od tada nemam ni trenutka mira. Video sam Sirlija Bila. On je negde preko, u vojničkom logoru. Kako čujem i Indijan Čarli je ovde.

— I Sviling i Fin Klanton i Pit Spens — dodade Holidej.

Kada mu je stavljen nov zavoj, Vajat upita:

— Vi ste mi poslali telegram? Otкуда ste znali da ću ići preko Sent Džona?

— Poslao sam pet telegrama. Jedan u Lordsburg, drugi u Silver Siti, treći u Mogolon, četvrti u Alpinu, a peti u Sent Džon.

— Tako ste zaokružili pravac severozapad.

— To sam i nameravao.

— Bio sam u Santa Feu.

Holidej razrogači oči.

— Šta, pa to je isključeno! Za tako kratko vreme...

— Vozom. Od Las Palomasa sam putovao željeznicom do Santa Fea. Treba da vam izručim pozdrav od Džona Derondija.

— Zar on još uvek postoji?

— Da i verujem da će se ponovo oporaviti.

Kockar stavi jednu od svojih dugih cigareta među zube.

— A Stilvel?

Vajat se podboči.

— Taj momak me vukao za nos kroz pola Arizone i Novog Meksika.

— To mu je i bila namera, jer se banda, po svemu sudeći, ponovo htela da okupi u Taksonu. Najinteresantnije od svega je da se bandi u bekstvu pridružio Fin i ostali. To jest, ja pretpostavljam da su i ostali tu. I to svi.

— To je samo zato što jedan od njih sedi ovde, u zatvoru. Zbog toga su ostali u Taksonu — promrsi šerif.

— Oni bi u svakom slučaju ostali — reče Holidej odlučno. — Oni, naime, nešto smeraju ovde.

Vajat Erp je spustio glavu i zagledao se u vrhove prašnjavih čizama.

— O tome sam usput dosta razmišljao. Oni su bez sumnje nešto smislili. Zašto bi inače baš izabrali Takson? Znam pouzdano da u Tombstonu imaju podršku izvesnog broja građana, ako nikog drugog, ono bar Klantonovih rođaka. U San Manuelu sam saznao da guverner Gosper očekuje izvesnu pošiljku u Feniksu. Treba da stigne iz Madalene. Smatram da to nije pošiljka slame i da će ići preko Taksona.

Aberdin poskoči sa stolice.

— Zar ste i to čuli u San Manuelu?

— Da, a vidim da je i vama stvar poznata.

Šerifu se kosa nakostreši.

— Da, upoznat sam i to je ono što me najviše plaši. Kroz grad treba da prođe značajna pošiljka i baš sada su našli razbojnici iz Tombstonu da se ovde okupe.

— Oni su namirisali dobar plen — zaključio Holidej.

— Ali, to je isključeno...

— Isključeno? — reče Vajat podrugljivo. — Ako sam ja to mogao da saznam od jednog pijanog pomoćnika šerifa, onda...

Šerif Aberdin klonu natrag u stolicu.

— Mogu da vam se zakunem, Vajate, da ne bih imao ništa protiv, kada bi se sada zemlja otvorila i cela Arizona nestala sa lica zemlje. Ovaj bedni kraj! Kamo sreće da ga nikada nisam video. Svuda je već odavno mir, a ovde nikako da dođe.

— To uopšte nije tačno — prekinde ga čovek iz Misurija. — Gde je to mir, molim vas? Još nigde na Zapadu.

— U redu, ali gde još ima Indijanaca? Gde još krstare savanom? Recite mi, gde je još uvek moguće da iznenada na proplanku ugledate desetinu tih crvenih lupeža? Samo u Arizoni!

— Ni to nije tačno. To vam se može desiti svuda na srednjem zapadu.

— Bez obzira, neka đavo nosi celu Arizonu! Meni je ova vrela, prašjava zemlja došla dovde.

Pri tom je šerif rukom pokazao vrh čela.

Dva prijatelja se pozdraviše sa Aberdinom.

— Možda bi trebalo da krenemo dalje, da odjašimo, maršale — reče Dok Holidej izlazeći, ali dovoljno glasno da ga šerif čuje. — Mister Aberdin ima već dovoljno briga. Mogu da pretpostavim da ga naše prisustvo samo još više opterećuje. Zar mu nije dosta što sam mora da se brani od Klantonovih, mislim, sam sa svojim hrabrim pomoćnicima da likvidira lupeže i štiti guvernerovo zlato.

— Ne! — čuo se prodoran uzvik iz kancelarije. — Vajat Erp, mister Holidej, čekajte! Hodite, moram da govorim sa vama.

Potrčao je za dvojicom prijatelja iz Dodž Sitija i formalno ih uvukao u kancelariju. Bacio je pogled da se uveri da li su vrata prema zatvoru dobro zatvorena, a onda rekao žustro:

— Pomoćnici! Neka đavo nosi takve pomoćnike! Još pre mesec dana sam ih sve morao oterati do đavola, jer su kralji. To su obični žutokljunci. Ali, ako neko primeti da sam bez pomoćnika, đavo će odneti ovaj grad.

— Morate da najmite nove ljude — reče Vajat.

— Nove ljude? Hm, lepo to vi mene savetujete. Tada bi lupeži primetili da sam sam. A ako se niko ne prihvati posla, onda stavljam glavu u torbu. Koliko da znate, nisu samo Klantonovi u Taksonu...

— Nego i Hatervejevi, Flepersi, Bili Bokman, Kid Dalahej — prekinde ga Dok Holidej hladno.

— Zar to znate? — promuća šerif.

— Svakako. Smatram da i drugi to znaju. Nije baš utešno, ali znam isto tako da je Džoni Bent sa svojim momcima krenuo za Takson.

— Bent? Zar onaj lupež iz Jume, koji je nedavno pobjegao iz zatvora?

— Baš taj!

— Ko vam je to rekao?

— Čovek sedi za kockarskim stolom i čuje svašta. Dobri bog zna da li je to tačno.

Šerif se uhvati za glavu.

— Bent, Flepersi, Dalahej! Nebesa, kupiću konopac! Sve sami zločinci, za kojima je raspisana poternica.

— Zovite vojsku i sve ih strpajte iza katanca — savetovao je Vajat.

— Zatvoriti! Lakše je to reći, nego učiniti.

— Možda bih vam ja mogao u tome pomoći.

— Vi, da. Vi biste mogli. Ali, tu su još i šakali iz Tombstona. Oni su najgori. A protiv njih nema poternice.

— U zabludi ste mister Aberdin — reče mu Vajat muklo. — Protiv ubica mog brata postoji poternica.

Uplašeni čuvar zakona je na to potpuno zaboravio.

— Da, da, tako je, potpuno sam smeo s uma! Gde li su mi samo te...

— Verovatno u fijoci pisaćeg stola — primeti Vajat mirno.

U tom trenutku ulicom odjeknu pucanj. Okno na vratima kancelarije se raspršte i šerif Aberdin, kao udaren nevidljivom pesnicom, polete prema zidu svoje kancelarije.

Holidej se istog časa stvorio na vratima, a Vajat Erp izleteo u dvorište.

Avenijom Ston odjekivali su hici. Jedan od trojice jahača, koji su

bežali prema jugu, pao je pogođen Holidejevim metkom.

Četvrti čovek, koji je pokušao da umakne u sporednu ulicu, iznenada ugleda pred sobom maršala. Hteo je da podigne revolver, ali je Vajat već pucao sa levog bedra i Roni Džilbert se sruči iz sedla.

Jahač, koga je Holidej pogodio, bio je nekadašnji radnik u pilani, Leon Blisard. Obojica su bili živi, ali teško ranjeni.

Vajat Erp je stajao na ulici i gledao oko sebe.

Holidej mu lagano priđe.

— Znači, moje sumnje su osnovane. Ovde se nešto kuva.

Šerif Aberdin nije bio teško ranjen, ali dovoljno da bude izbačen iz igre. Sam Holidej mu je izvukao metak iz mišice. Za vreme operacije Aberdin je ležao bledog lica na pišaćem stolu. Holidej mu je stavio čebe ispod glave.

— Sve je gotovo, šerife.

Aberdin ga pogleda. Vlasnik saluna Džoel i još nekolicina ljudi, koji su se okupili u kancelariji, osmehnuše se kada su čuli šerifovo pitanje.

— Koliko to staje, mister Holidej?

Dok se duboko zamisli, nabravši čelo.

— O tome još moram da razmislim. Recimo, sa sledećim metkom, dva dolara.

I Holidejev odgovor, takođe je propraćen osmehom. Ljudi su pomogli Aberdinu da ode kući.

Sada je šerifska kancelarija bila potpuno prazna.

— Izgleda da je to bilo upravo ono, što je banda želela — rekao je maršal ozbiljna lica, sedeći sa

kockarem u maloj sali Poterovog hotela, koji se nalazio odmah uz željezničku stanicu.

— Sasvim sigurno — uzvрати Holidej, odgurnuvši tanjir sa gotovo netaknutom večerom.

Četvrt sata kasnije napustili su mali hotel kroz dvorišna vrata i ušli u sporednu ulicu, koja je vodila prema tremu stanične zgrade.

Svakog trenutka trebalo je da naiđe voz. U daljini su se na šinama već videli odbljesci svetla lokomotive. Voz se približavao kotrljajući se i klopajući.

Izenada preko trema prozviđa metak. Zrno se zari pored same Holidejeve glave u zid zgrade.

Dva prijatelja odmah se povukoše u zaklon. Vajat se priljubi uz zid stanične zgrade i počeo da se šunja. Onda se u jednom skoku našao iza stepenica, koje su vodile do samih šina.

Voz je upravo nailazio.

Maršal primeti čoveka kako trči dalje, levo, prema pruzi.

Stilvel! Frenk Stilvel, jedan od Morganovih ubica!

Iza Vajata odjeknuše dva pucnja. Jedan metak pogodio je u staničnu tablu TAKSON od koje se odbio, promenivši pravac.

— Ringo! — zagrme Holidejev glas. — Džoni Ringo je ovde!

Ponovo odjeknuše pucnji.

Desno pored Vajata lokomotiva se upravo zaustavljala.

Frenk Stilvel je u bezglavoj trci pokušavao da pređe preko koloseka. Jednim doista panterkim skokom, Vajat se stvori ispred lokomotive. Stajao je između dve blještave svetiljke voza.

— Stilvel!

Na sredini, između šina, stajao je razbojnik, paralizovan od straha i zaslepljen gledao u pravcu lokomotive, odakle je poziv došao.

Maršal krete polako napred. Sada se već nalazio ispred svetiljki, tako da ga je zločinac mogao da nazre.

— Morg! — vikao je Stilvel. — Morg!

Maršal je zastao. Srce mu je divlje udaralo.

Ubica ga je, dakle, zamenio sa ubijenim bratom.

Velika sličnost između Vajata i Morgana bila je kobna. Nju je mlađi brat morao da plati životom. Vajat je od prvog trenutka sumnjao da su pucnji u Hačovom salunu bili njemu namenjeni. Ova sumnja samo se potvrđivala tokom poslednjih dana. Znači, njega su hteli da ubiju, a ne Morgana. Brat, ljubimac, umro je umesto njega.

I sada je ovaj razbojnik mislio da pred sobom ima Morgana.

— To sam ja, Stilvel! Moje ime je Vajat Erp. — Ove reči dobivale su u razbojnikovom mozgu kao udarci čekića.

Frenk Stilvel još uvek nije bio sposoban da se pokrene. Zaslepljen, piljio je u svetiljke lokomotive, ispred kojih mu je silueta čoveka iz Misurija izgledala džinovskih razmera.

Maršal se lagano izmače nekoliko koraka u stranu.

— Idi preko, lupežu! Napred!

Stilvelu je bilo potrebno narednih tri sekunde da ponovo zagospodari svojim nervima i udovima. Onda je prešao na drugu stranu iza šina, ostajući kao i maršal u krugu svetlo-

sti. Sada ih je delilo tačno sedam jardi.

Okupljeni ispred stanične zgrade, ljudi su bez daha posmatrali scenu.

Negde iza Poterovog hotela, ponovo su odjeknuli pucnji.

— Poteži, Frenk Stilvel! — čuo je razbojnik maršalov metalni glas. Kao iz velike daljine, ali sa jakim prizvukom neumoljivosti.

U tom trenutku je lokomotiva ponovo prodorno zazviždala i lagano krenula napred. Samo tri jarde, a onda se našla između dvojice ljudi.

Tada, kada je poslednji tračak svetlosti skrenuo sa razbojnikove prilike i on se našao u mraku, ruka mu je kliznula prema revolveru. Pre nego što je uspeo da ga izvuče, čovek iz Misurija je povukao obarač. Frenk Stilvel se sruči kao posećeno stablo i ostade da leži u prašini.

Voz je uz bučno kloparanje prošao pored čoveka iz Misurija.

Kada se poslednji vagon, kao veliki crni zid povukao, Vajat ugledaubicu kako leži preko, pored šina.

Maršal iz Dodž Sitija se okrenuo, prošao pored stanične zgrade i uputio prema Poterovom hotelu.

Frenk Stilvel je bio mrtav. Jedan od petorice Morganovih ubica bio je likvidiran.

Ostala četvorica su još bila živa.

Dok Holidej se pojavi na tremu hotela i trčeći niz stepenice, priđe maršalu.

— Stilvel mora da je ovde negde!

— Aha — uzvрати čovek iz Misurija čudnim, šupljim glasom. — On će i ostati ovde, mislim na mesnom groblju.

Holidej je još uvek držao revolver u ruci.

— Dobro, jedan je znači sreden. Čuo sam kako Pit Spens nešto više. Po tome sam zaključio da Stilvel mora biti u blizini. Tada sam iznenada ugledao Ringa pred sobom na uglu stanične zgrade. Osvetlio ga je bljesak hitaca. To je Stilvel pucao. Ringo me je primetio i odmah povukao obarač. Spens je nekome nešto dovikivao. Čini mi se da je Stilvel bio pogođen u bedro. Znači, željezničar je uspeo da ga zakači.

— Aha!

— Uprkos tome, lupež je još bio dovoljno siguran na nogama, da ovde na stanici napravi vatromet.

Posle toga su neko vreme stajali čutke u senci trema. Iz pravca stanične zgrade približavala su im se žurnim koracima dva čovéka.

Jedan od njih bio je Bob Kalagan, gradonačelnik, a drugi sudija Fildžerald.

— Da li je Vajat Erp ovde? — doviknu sudija.

Maršal izađe iz senke.

— Ja sam sudija Fildžerald, mister Erp. Već sam vas tražio.

Vajatov pogled je bio tvrd.

— Zbog čega? Možda zbog ovog razbojnika ovde?

Sudija odmahnu glavom, skide šešir i obrisa oznojano čelo.

— Ne, ne zbog njega. To je Stilvel, zar ne? Jedan od ubica vašeg brata?

— Šta hoćete? — upita Vajat hladno.

Sudija, ponovo zbunjen, obrisa čelo.

— Mi nemamo šerifa, mister Erp...

— Žao mi je — prekide ga maršal.

— Saslušajte me na trenutak, mister Erp. I sami znate da je šerif

Aberdin ranjen. Kada biste pak saznali šta to u ovom trenutku za Takson znači, pošli biste s nama u Aveniju Ston i...

Zaglušujući pucnji prekinuli su sudijske reči.

Holidej baci ljutito cigaretu u prašinu.

— Ne mogu da se otmem uverenju, maršale, da smo ponovo, ne zna se već po koji put, uleteli u pravi grad.

Sudija okrete glavu.

— Doktor Holidej?

Kockar se osmehnu.

— To veoma lepo zvuči, sudijo. Ipak, recite samo Dok. Bar nije tako zvanično.

— U redu.

Fildžerald priđe nekadašnjem zubnom lekaru i pruži mu ruku.

Holidej je prihvati i steže.

— Dok, možda vi možete da nagovorite maršala. Potreban nam je po svaku cenu.

— Strahujem da ga ni jedna cena neće privući — uzvрати kockar.

— Fleperovi i ostali, Dalahej i Džonsonovi. Eno ih, divljaju u glavnoj ulici. Svi čekaju Banta. A onda se još pročulo da su Klantonovi u gradu i Džoni Ringo takođe.

— Može biti — uzvрати kockar.

Vajat Erp se uspravi.

— Šta tražite vi od mene, sudijo?

— Da zaposednete opustošenu šerifsku kancelariju, da Dok Holidej pođe sa vama.

Kockar se sada glasno nasmeja.

— Ovom ponudom sam počastvovan.

— Ne bi trebalo da se rugate...

— Rugam? — Holidej zabaci glavu. — U čemu je tu poruga? Zar nije pre u tome da jedan grad, koji

još ove večeri nije hteo da zna za nas, nije hteo da nam pritekne, u pomoć, kada je šerif bio ranjen, da takav grad, sada iznenada smatra da smo neophodni.

Vajat izvadi cigaru iz džepa, stavi je u zube, ali je ne zapali.

— U redu, sudijo, mi prihvatamo.

— Sto dolara za vas, a osamdeset za Doka.

Holidej prsnu u glasan smeh.

— Dvostruko više nego što je primao nesrećni Aberdin? To bi za mene bilo u redu. No, smatram da nema tog novca, kojim se maršal može platiti, pa prema tome, ustupam mu moju platu. Hajdemo, mister Erp!

Vajat klimnu glavom.

— Hajdemo, Holidej!

Sudija je začuđeno gledao za njima.

Nekoliko trenutaka kasnije, Fickeraldu priđoše tri čoveka, tri visoka, snažna momka.

— Da li je prihvatio? — upita najkrupniji.

Sudija potvrdi.

— A Holidej?

Gradonačelnik se umeša u razgovor.

— Gde je jedan, tu je i drugi. Dakle, šta je? Jeste li i vi ostali pri svome?

— Kao što je dogovoreno — uzvрати dugonja, pa potrča, praćen ostalom dvojicom, za Erpom i Holidejem.

— Maršale!

Dva prijatelja odmah zastadoše.

Tri momka su im trčeći prišla.

— Moje ime je Džek Vermilion — reče najkrupniji.

— Teksas Džek? — upita Vajat spremno.

— Da, maršale, tako me momci zovu. A ovo ovde je...

— Tarki Krik — dopuni Holidej.

— Zar me poznajete, Dok?

— Ne, ali tamo gde je Teksas Džek, tamo mora biti i Tarki Krik. Sve mi se čini da treći čovek ne može biti niko drugi do Šerman Mek Masters.

— Tačno — uzvрати dugonja smešeci se. — Hteli smo da vam predložimo da nas primite za pomoćnike.

— Šta?

— Aha. Svako od nas bi dobio po pedeset dolara, rekao nam je gradonačelnik. I sudija se složio. U svakom slučaju, pristali smo pod uslovom da Vajat Erp bude gazda, a Dok Holidej uz njega.

Vajat je još uvek nezapaljenu cigaru premeštao sa jednog kraja usana na drugi. Konačno je dao pristanak, klimnuvši glavom.

Tri odlučna momka odahnuše s olakšanjem.

— Ovaj — reče Teksas Džek — vi valjda ne pretpostavljate da ćemo se mi bezglavo ustremiti na krdo bivola, koje se okupilo ovde u Taksonu...

Šerifska kancelarija u Taksonu imala je sada najbolju garnituru, koja se mogla zamisliti.

Čuveni Vajat Erp bio je maršal, Dok Holidej njegov prvi pomoćnik, a ostali pomoćnici poznati čuvari zakona iz Teksasa i Oklahome, nesavladivi momci, Vermilion, Mek Masters i Tarki Krik.

Ali, šta je predstojalo ovoj petorici?

Da li su oni zaista bili protivteža

banditima, koji su se okupili u gradu, protiv razbojnika, kakvi su bili Dalahej i Džoni Bent, protiv Fleperove bande, braće Hatavej i da se ne zaboravi, Klantonovih, koji su se isto našli u Taksonu.

Na ulici je postalo sasvim tiho, kada su Vajat Erp i njegovi pomoćnici krenuli prema šerifskoj kancelariji.

Zaglušujuća galama, koja je dopirala iz najvećeg lokala u ulici Ston i ostalih krčmi, kao da je odjednom umukla.

Široka glavna ulica, kao da je odjednom širom otvorila oči i uši.

Svi su videli petoricu ljudi, zame-nu za ranjenog šerifa Aberdina. Svi su poznavali svakog od ove petorice.

Uskoro će se ovoj grupi pridružiti još jedan, koga razbojnici ni-pošto neće smatrati dobrodošlim: na daleko čuveni Teksašanin Lik Šort.

Bez obzira na mir i tišinu, u Taksonu je pod pepelom tinjala vatra.

Iako ni jedan od pacova nije mogao da se vidi, svi su dobro znali da je Takson preplavljen njima.

Još samo tri dana i guvernerov transport stiže...

K R A J

INDIJANSKI NAPOLEON

GODINE 1877. svi američki listovi su pisali o „indijanskom Napoleonu” i njegovim ratničkim pot-hvatima. No, iako su ga u početku nazivali divljakom, postepeno su komentatori promenili stav u njegovu korist i javno mnjenje, koje je svojevremeno zahtevalo hvatanje velikog poglavice Probušenih Noseva (koji je sa svojim ratnicima nanosio teške gubitke „plavim bluzama” i pored nejednakog odnosa snaga) kao što to često biva, prešlo je na stranu slabijeg.

S druge strane, čovek koji je vodio svoje pleme u spas i slobodu maršem, koji su novinari upoređivali sa lutanjem Jevreja ili povlačenjem deset hiljada Grka iz Senofonta, s punim pravom je mogao da nosi epitete koji su ga svrstavali među najveće stratege i najhrabrije i najveštije generale u istoriji.

Taj čovek se zvao In-mut-to-jalat, što znači: Grom-koji-juri-nad-plani-

nom, ali svi su ga zvali — poglavica Josif. Kao mali pohađao je jedan katolički manastir i fratri su mu dali to ime. On nikad nije zaboravio ono čemu su ga učili misionari i zahvaljujući svom karakteru i bistrini postao je čestit i poštovan čovek. Ipak, baš su ga belci nagnali da se lati oružja i počne da proliva krv. On ih je preklinjao da ostave pleme Probušenih Noseva da živi u miru u dolini Valou u Oregonu.

Bez prestanka ih je ubeđivao da je to zemlja njihovih predaka i da niko pre njega nije pristao da proda belcima tu oblast, a još manje će on pristati. Ništa se nije moglo učiniti. Pohlepa bledolikih bila je bezgranična, tim pre što su verovali da će tamo naći bogata nalazišta zlata. I tako je počeo nejednak rat. S jedne strane poglavica Josif, koji je pokušavao da umakne vojnicima Unije i da sa jedva 300 sposobnih

boraca i još toliko staraca, žena i dece, prebaci svoje pleme u Kanadu.

Štaviše, uspevao je da pobeđuje hiljade vojnika, na čijem su čelu bili poznati generali, školovani po akademijama i kojima je rat bio zanat. Kako je moguće — pitale su se novine — da jedan Indijanac bude inteligentniji, veštiji i lukaviji od vojske? Ali, telegraf i pošta i dalje su nastavljali da donose vesti o porazima „plavih bluza”.

Koliko puta je poglavica Josif sačekivao vojnike i postavljao im smrtonosne zasede! Njegovi ratnici su tada, uprkos činjenici da su pripadnici plemena koje je živelo prevashodno od ribolova, nepogrešivom tačnošću i hladnokrvnošću sejali smrt u neprijateljskim redovima. Njihov poglavica umeo je da ih izvežba i da iskoristi njihovu krvooločnost i beskrajnu svirepost.

Kao da je svakog dana Grom-koji-juri-nad-planinom pronalazio sve novije i novije trikove da zaustavi belce. Jednom je spalio suhu travu prerije nakon prolaska njegovih ratnika. Drugi put je, opet, poslao grupu svojih najhrabrijih ratnika protiv artiljerije generala Hauarda. Odsečene od svojih drugova, tobđžije su se dale u bekstvo, prepuštajući tako Indijancima barut, olovo i dragocene topove. Poučen primerom velikih osvajača, on je za sobom rušio mostove, kako bi zadržao gonioce. Jednom prilikom, sa svojim plemenom došao je do nekog mosta, gde ih je čekao odred vojnika. Sa šačicom ljudi on je prividno pokušao da pređe reku kod jednog obližnjeg broda. Za to vreme celo pleme je spokojno pregazilo reku kod drugog.

Ali najsvirepiju šalu je izmislio i izveo 20. avgusta.

U noći 20. avgusta 1877. godine, vojnici generala Hauarda spavali su kao klade pod svojim šatorima. Već ih je dugo vreme njihov komandant vodio u poteru za Probušenim Nosevima i, kad god bi na njih nailazili dolazilo bi do takvog okršaja da je to teško i opisati. U vrevi borbe vojnici su bili svesni svoje nadmoćnosti, ali je većina njihovih hitaca išla u prazno. S druge strane, „crveni đavoli” nisu rasipali municiju. Bilo je dovoljno da se čovek samo malo otkrije, pa da se već sledećeg trenutka stropošta pogođen posred čela. A da ne govorimo o indijanskom poglavici. Kao da je bio neranjiv. Bodrio je i sokolio svoje ratnike, pojavljujući se čas ovde čas onde. Kada bi konj pod njim pao pogođen, odmah bi se obreo na leđima drugog vranca. Da čovek prosto poludi. Da baš nijedan vojnik ne uspe da ga pogodi!

Malo po malo, pošto su po ko zna koji put govorili o tim stvarima, vojnici su jedan za drugim padali u čvrst san. Oko celog logora bile su postavljene straže. Nisu držali pušku na ramenu već u pripravnosti, jer su Indijanci mogli da iskrсну ispred samog nosa, pošto bi prešli, puzajući kroz preriju, skoro ceo kilometar, ne dajući glas od sebe. U logoru je gorela samo jedna svetiljka: u generalovom šatoru. On je bio okupio sve komandante i ceo „štab” je, nagnut nad mapu oblasti, pokušavao da predvidi sledeće pokrete neprijatelja, kako bi mogao da ga zaustavi i zarobi. Zarobi ili ubije. General Hauard je bio van sebe od besa. Porazi, koje je pretrpeo, nisu mu davali mira. Nije

znao šta da odgovori na zahteve i prikriveno nezadovoljstvo Vašingtona. Nije znao kako da reaguje na podrugljiv stav novina prema njemu i generalu Gibonu, još jednoj žrtvi „indijanskog Napoleona”.

Prethodnog popodneva general Hauard je bio poslao jedno odeljenje konjice, pod komandom narednika Bekona, da izvidi obližnju dolinu. Nameravao je da tu preseče put Probušenim Nosevima. S nestrpljenjem je očekivao narednikov povratak, kako bi mogao da preduzme sve mere potrebne za sprovođenje operacije. Naložio je svojim poručnicima i majorima — komandantima eskadrona — da idu na spavanje. Ostao je da sam prouči geografsku kartu. Ali to je bio izgovor pred samim sobom: hteo je da budan sačeka povratak izvidnice.

Usred noći general je začuo karakterističan zvuk eskadrona konjice, koji se približava u galopu. On izađe iz šatora i vide u daljini odeljenje, koje je išlo prema logoru. Posmatrao je svoje vojnike sa zadovoljstvom. Evo njegovih ljudi kako se, posle napornog puta, vraćaju u savršenom poretku: narednik na čelu, uz njega stegonoša a za njima konjanici postrojeni po četiri u svakom redu.

General se okreće i uđe u šator da tamo sačeka dolazak narednika Bekona. Tako nije mogao da vidi prizor koji se munjevitom brzinom odigrao na ivici logora, ali je čuo užasan krik, za kojim je sledio pucanj, što ga natera da ponovo žurno izađe napolje. Evo u čemu je bila stvar: kada se odred bio dovoljno približio prvom stražaru, stegonoša je odjednom oborio koplje na kome

se vila zastava, obo konja i jurnuo kao pomahnitao prema preneraženom stražaru. Sledećeg trenutka vrh koplja zario se u grudni jednog vojnika, koji je ispustio onaj stravičan krik, a potom, padajući na zemlju, opalio iz puške.

— Indijanci! — ote se generalu krik pun stvare i zebnje. Ti prokletnici su ga još jednom prevarili nekom od „šala” poglavice Josifa. Veliki poglavica je preko svojih izvidnika saznao da je narednik Bekon napustio logor. Onda je poučio nekolicinu svojih ljudi da se ponašaju i jašu kao vojnici. Uspeo je da prevari neprijatelja, obukavši svoje ljude u uniforme američkih vojnika. Pre svega, nasamario je generala Hauarda, koji je mislio da su to njegovi ljudi.

Dok je visoki oficir vadio kolt, mislio je sa zavišću i divljenjem na genijalnu dosetljivost svoga protivnika. Setio se legendarnog Odiseja, izumitelja trojanskog konja. Ovog puta se radilo o Odiseju-crvenokošcu, ali podjednako lukavom.

Indijanci uleteše u logor, urlajući i pucajući kao pomahnitali. Bilo ih je četrdesetak, ali je izgledalo da ih ima četiri hiljade. Iznenadeni vikom i pucnjavom, vojnici su sa koltovima u rukama izlazili iz šatora, ali su ih Indijanci obarali pre no što im je postajalo jasno u čemu je stvar. U logoru je vladala neopisiva zbrka. Šta više, čak i oni koji su uspeli da izbegnu prvi nalet neprijatelja, nisu mogli da se priberu i otvore vatru, nešto zbog tame, nešto zbog opasnosti da pogode svoje drugove.

General Hauard i njegovi oficiri uzalud su izdavali naredjenja, pokušavajući da organizuju odbranu.

Ali svi su bili izgubili glavu. Jedini koji su znali šta se događa bili su Indijanci, koji su hrabro upali u usnuli logor. Pošto su kao furije prcurili logorom, Indijanci su se uputili na onu stranu gde su bili konji i mazge vojnika. On malo strazara bilo je brzo pobijeno a životinje su se, poplašene vikom i pucnjavom, čim su konopi, kojima su bile vezane, popustili, razbežale na sve strane. Indijanci su tada hteli da nagone konje kroz logor, ali su se vojnici već bili pribrali i sada su pucali sa većom tačnošću.

Zadovoljni rezultatom naglog prepada i time što su se mazge, neophodne za vuču kara sa municijom i opremom, razbežale, Indijanci se, zaklanjajući se iza bokova svojih konja, okrenuše i ubrzo nestadoše u noći.

General Hauard je poslao u poteru za njima tri eskadrona konjice. Oblačići prašine još su obeležavali put kojim su prošli napadači u bekstvu. Oficiri isukanih sablji i vojnici sa spremnim puškama jurnuše tuda. Kada su videli kako Indijanci iščezavaju u jednom klancu, oni poleteše za njima i nađoše se oči u oči sa većom grupom ratnika. Naravno, Indijanci su bili predviđeli sve i još jednom im se pru-

žala prilika da pokažu vojnicima kakvi su strelci.

Tada oficiri narediše da se vojska vrati odakle je i došla, ali kada su se eskadroni našli na izlazu iz kanjona, na njih se obori kiša strela i olova. Prava klanica. Vojnici su padali sa konja kao muve. Oni, koji su izbegli zrno, nisu mogli nikako da vide odakle doleće ta smrtonosna kiša.

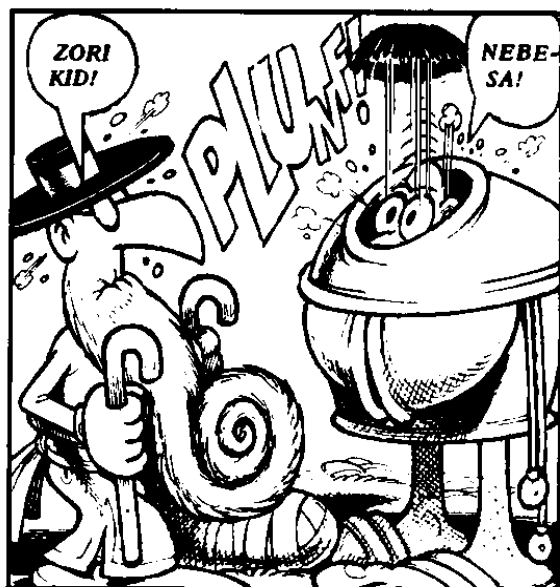
To je bio pokolj. Poglavica Josif je bio sve predvideo. Još jednom je nasankao generala Hauarda, uvukao ga u zasedu i naneo teške gubitke. Bitka se završila tek kada je stiglo pojačanje pešadije, ali su se Indijanci povukli kada i kako im je bilo zgodno. Pošto su se mazge bile razbežale, te nije bilo moguće organizovati prenos municije i ranjenika, general Hauard je odustao od dalje borbe. Okončana je bitka, koja je mogla da ima još teže posledice po „plave bluze”.

Tako se bitka, koja je posle nazvana bitka kod Kamas Medousa, završila još jednom pobedom poglavice Josifa, zvanog „indijanski Napoleon”. On je sa svojim plemenom Val-lam-vat-kin mogao da nastavi put ka slobodi. Ali i pored sve njegove hrabrosti njegov san se nikada nije ostvario. Sve se završilo baš kada su patnje bile pri kraju.

KRAJ

ČETVARTKOM U PRAOBU

PANORAMA

NOVO ! NOVO ! NOVO ! NOVO !

OSMI BROJ

STRIPOTEKE „PANORAMA“

U FEBRUARU

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

VAJAT ERP
BROJ: 63

DOK HOLIDAJ

VIKEND ROMAN

DRAGOCENI TOVAR

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE - 2 DINARA!

IZDAJE I STAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MIŠIĆA 1.
ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG. TEHNIČKI UREDNIK:
BOŠKO ALEKSIĆ. PREPLATA NA 3 MESECA 25,00 DIN. NA 6 ME-
SECI 50,40 DIN. NA 1 GODINU 100,80 DIN. ZA INOSTRANSTVO
CENE SU DVOSTRUKE.

FEBRUAR 1970.